

Od redakcji

Szanowne koleżanki i koledzy,

Zimowe miesiące kojarzą się ze świętami. Nie ważne czy pada śnieg i jest mróz za oknem czy pogoda bardziej przypomina wiosnę. Wszyscy czekamy na kilka radosnych dni, spędzonych w gronie bliskich i kochających osób. Tym szczególnym dniom najpierw towarzyszy bieganie po sklepach a potem krzątanie w kuchni. Ale przychodzi chwila, na którą czekaliśmy cały rok. Dla wielu z nas to wspaniałe spotkanie przy wigilijnym stole, śpiewanie kolęd, cudowne rozmowy i pięknie przystrójona choinka. Nawet osoby, które nie podtrzymują tradycji, też chętnie na chwilę zapominają o pracy, problemach i delectują się odpoczynkiem. Grudzień to miesiąc w którym każde spotkanie zawodowe czy prywatne kończy się składaniem życzeń świątecznych i noworocznych. Dlatego ja również pragnę wszystkim czytelnikom i ich rodzinom życzyć zdrowia i pomyślności. A w Nowym 2019 Roku, życzę by spełniły się Wasze marzenia. Wiem, że nie wszystkim starczy czasu i siły na lekturę biuletynu przed świętami, ale może znajdzie się czas w kolejnych dniach.

Ewa Kamieniecka
Redaktor Naczelna
Biuletynu OIPiP w Olsztynie

DZIŚ W NUMERZE:

Z prac Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Olsztynie

- Kalendarium od 25 sierpnia 2018 r. do 30 listopada 2018 r. ... 2
- Zarządzenie Nr 100/2018 Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z uzasadnieniem 5
- Zarządzenie Nr 101/2018 Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z uzasadnieniem 6
- Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 31 sierpnia 2018 9

Prace w komisjach problemowych przy ORPiP w Olsztynie

- Komisja ds. Pielęgniarstwa Operacyjnego 11
- Komisja Kultury, Sportu i Rekreacji 11
- Komisja Etyki i Historii Zawodu 14

Blżej pielęgniarstwa

- Diagnoza pielęgniarstwa
  - problem aktualny czy potencjalny 16
- Odra ponownie w ataku 19

Konferencje, sympozja, szkolenia

- Interdyscyplinarna Konferencja Paliatywna Pomorskiego Hospicjum dla Dzieci - Gdańsk 20
- Spotkanie Edukacyjne - działania zapobiegawcze powikłaniom i zakażeniom w zabiegach inwazyjnych - Olsztyn 21
- VI Ogólnopolska Konferencja - Pielęgniarstwo psychiatryczne - w teorii i praktyce - Ząbki pod Warszawą 22
- Konferencja szkoleniowa - Lecznictwo psychiatryczne na przestrzeni dziejów - Iława 24
- II Konferencja - Pielęgniarstwa operacyjnego w onkologii - Poznań 25
- VII Konferencja - Położna wczoraj, dziś i jutro - dla dobra pacjenta - Olsztyn 26
- II Warsztat dla położnych - problemy laktacyjne - Olsztyn ... 27

Spotkanie Seniorów 80 plus przy ORPiP w Olsztynie 30

Podziękowania 31

Z PRAC OKRĘGOWEJ RADY PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH REGIONU WARMII I MAZUR z siedzibą w Olsztynie

Kalendarium Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur z siedzibą w Olsztynie za okres od 25 sierpnia 2018 roku do 30 listopada 2018 roku

25.08.2018	Udział członków Prezydium ORPiP w Uroczystościach pogrzebowych Prezes NRPiP Pani Urszuli Krzyżanowskiej Łagowskiej.
29.08.2018	Posiedzenie Prezydium ORPiP. Podjęto 10 uchwał: 6 w sprawie stwierdzenia i wydania prawa wykonywania zawodu pielęgniarki i wpisu do Okręgowego Rejestru Pielęgniarek; w sprawie wpisu pielęgniarki do Okręgowego Rejestru; w sprawie wykreślenia pielęgniarki z Okręgowego Rejestru Pielęgniarek; w sprawie skierowania na przeszkolenie w związku z niewykonywaniem zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat; w sprawie zakupu nowej wersji oprogramowania służącego do automatycznego archiwizowania danych.
3.09.2018	Posiedzenie Komitetu Redakcyjnego Biuletynu OIPIP.
4.09.2018	Postępowania konkursowe na stanowiska: Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Reumatologicznego, w Miejskim Szpitalu Zespolonym w Olsztynie.
6.09.2018	Posiedzenie Komisji Etyki i Historii Zawodu.
10.09.2018	Postępowanie konkursowe na stanowisko: Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Nefrologicznego, Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Chirurgii Ogólnej i Małoobrazkowej, Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Intensywnej Terapii i Anestezjologii w Szpitalu Powiatowym w Bartoszczach.
12.09.2018	Posiedzenie Komisji Opieki Długoterminowej i Geriatrycznej.
12.09.2018	Posiedzenie Funduszu Zapomogowego i Szkoleniowego – refundację kosztów kształcenia otrzymało 116 osób na kwotę 50.754.90 Przyznano dla 150 osób pożyczki na kwotę 300.000.00 oraz udzielono zapomogi 17 osobom na kwotę 18.000.00
12-13.09.2018	Udział Przewodniczącej ORPiP – Marii Danielewicz i Członka NRPiP – Iwony Kacprzak w XII posiedzeniu Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych.
13.09.2018	Udział Marii Łapko Przewodniczącej Komisji ds. POZ i Kontraktowania Świadczeń Zdrowotnych w posiedzeniu Rady Warmińsko – Mazurskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia.
14.09.2018	Postępowania konkursowe na stanowiska: Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Ginekologiczno - Położniczego, Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Wewnętrznego w Szpitalu Powiatowym w Bartoszczach.
18.09.2018	Postępowanie konkursowe na stanowisko: Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Pulmonologicznego z Pododdziałem Gruźlicy w Samodzielnym Publicznym Zespole Gruźlicy i Chorób Płuc w Olsztynie.
19.09.2018	Posiedzenie Komisji Pomocy Społecznej.
19.09.2018	Posiedzenie Prezydium ORPiP. Podjęto 23 uchwały między innymi: w sprawie skierowania na przeszkolenie w związku z niewykonywaniem zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat; 7 uchwał w sprawie stwierdzenia i wydania prawa wykonywania zawodu pielęgniarki i wpisu do Okręgowego Rejestru Pielęgniarek; 5 uchwał w sprawie wpisu pielęgniarki do Okręgowego Rejestru; 4 w sprawie wykreślenia pielęgniarki z Okręgowego Rejestru Pielęgniarek; wykreślenia grupowej praktyki z rejestru wykonujących działalność leczniczą; 4 uchwały to wpis do rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych; w sprawie pokrycia 40% kosztów udziału w Zjeździe naukowym; w sprawie pokrycia kosztów Konferencji organizowanej przez Komisję ds. Opieki Psychiatrycznej.

20.09.2018	Konferencja Szkoleniowa z okazji Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego „Lecznictwo psychiatryczne na przestrzeni dziejów” zorganizowana przez Konsultanta Wojewódzkiego w Dziedzinie Pielęgniarstwa Psychiatrycznego, Komisję Opieki Psychiatrycznej ORPiP. Dyrekcję Szpitala Powiatowego w Iławie.
20.09.2018	Posiedzenie Komisji Nauki, Kształcenia i Rozwoju Zawodowego.
22.09.2018	III Plener Pielęgniarek i Położnych pod hasłem „ZAMIEN STRES NA DRES” zorganizowany przez Komisję Kultury Sportu i Rekreacji.
24.09.2018	Postępowania konkursowe na stanowiska: Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Chorób Dziecięcych, Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Rehabilitacji Dziecięcej i Terapii Matki, Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Urazowo – Ortopedycznego, Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Rehabilitacji Neurologicznej, Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Ratunkowego w Szpitalu Powiatowym w Bartoszych.
24.09.2018	Spotkanie Marii Danielewicz Przewodniczącej ORPiP w Olsztynie i Haliny Nowik – Przewodniczącej ORPiP w Elblągu z Dyrektorem Warmińsko Mazurskiego Oddziału NFZ w sprawie opiniowania wzrostu wynagrodzeń.
26.09.2018	Posiedzenie Okręgowej Komisji Rewizyjnej.
26.09.2018	Posiedzenie Komisji ds. Pielęgniarstwa Środowiska Nauczania i Wychowania.
28.09.2018	Komisja Epidemiologiczna działająca przy Okręgowej Radzie Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur oraz 3M Poland Sp. z o.o. zorganizowały spotkanie edukacyjne pt. „Zero powikłań i zakażeń w zabiegach inwazyjnych – działania w oparciu o dowody kliniczne i najlepsze praktyki”.
29.09.2018	Posiedzenie Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych. Podjęto uchwały w sprawie upoważnienia Prezydium do zawarcia umowy i udzielenie licencji na dostęp do wirtualnej czytelnicy oraz zmiana Uchwały nr 8/2013 w sprawie wdrożenia dokumentacji przetwarzania danych osobowych w OIPiP w Olsztynie. Posiedzenie zdominowała tematyka Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29.08.2018 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.
29.09.2018	Posiedzenie Prezydium ORPiP. Podjęto 5 uchwał, 2 w sprawie wpisu pielęgniarki i pielęgniarsza do Okręgowego Rejestru; w sprawie powołania Komisji do przeprowadzenia egzaminu po odbytym przeszkoleniu w związku z niewykonywaniem zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat; 2 uchwały w sprawie wsparcia finansowego dla członka samorządu.
1.10.2018	Udział Marii Danielewicz Przewodniczącej ORPiP w inauguracji Roku Akademickiego 2018/2019 na Uniwersytecie Warmińsko – Mazurskim w Olsztynie.
1.10.2018	Udział Członków Prezydium ORPiP w Inauguracji Roku Akademickiego 2018/2019 na Wydziale Lekarskim oraz Wydziale Nauk o Zdrowiu na Uniwersytecie Warmińsko – Mazurskim w Olsztynie.
3.10.2018	Postępowania konkursowe na stanowiska: Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Urazowo Ortopedycznego, Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Rehabilitacji z Oddziałem Rehabilitacji Neurologicznej, Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Psychiatrycznego, Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Chorób Wewnętrznych, Pielęgniarki Oddziałowej Oddziału Dziecięcego w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Działdowie.
4.10.2018	Spotkanie Nesterek Pielęgniarek i Położnych 80 + W spotkaniu uczestniczyło Prezydium ORPiP.
6.10.2018	Spotkanie Pełnomocnych Przedstawicieli ORPiP.
10.10.2018	Posiedzenie Prezydium ORPiP. Podjęto 14 uchwał między innymi w sprawie: 2 uchwały dotyczące wpisu zmiany danych do rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe; uchwała w sprawie wpisu danych do rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe; uchwała w sprawie stwierdzenia i wydania prawa wykonywania zawodu pielęgniarki i wpisu do Okręgowego Rejestru Pielęgniarek; 2 uchwały w sprawie wykreślenia pielęgniarki z Okręgowego Rejestru Pielęgniarek; 2 uchwały w sprawie wykreślenia indywidualnej praktyki pielęgniarki oraz praktyki położnej z rejestru podmiotów prowadzących działalność leczniczą; 2 uchwały w sprawie wsparcia finansowego dla członka samorządu; uchwała w sprawie ustalenia planu kontroli poszczególnych rodzajów kształcenia podyplomowego w II półroczu 2018r prowadzonych przez organizatorów kształcenia wpisanych do rejestru prowadzonego przez ORPiP w Olsztynie; sprawie powołania Komisji do przeprowadzenia egzaminu po odbytym przeszkoleniu w związku z niewykonywaniem zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat; pokrycia kosztów dostępu do platformy IBUK Libra dla członków naszego samorządu; w sprawie zakupu teczek na dokumenty.

17.10.2018	Udział Przewodniczącej ORPiP – Marii Danielewicz w Konwencie Przewodniczących.
17.10.2018	Posiedzenie Funduszu Szkoleniowego i Zapomogowo Pożyczkowego, udzielono refundacji 43 osobom na kwotę 23.012.80 oraz udzielono 19 osobom zapomogi na kwotę 21.000.00
19.10.2018	Udział Przewodniczącej wraz z Członkami Prezydium w Konferencji Warmińsko-Mazurskiego Forum Zawodów Zaufania Publicznego pt. „Praktyka działania organów dyscyplinarnych”.
23.10.2018	Posiedzenie Komisji Opieki Paliatywnej.
24.10.2018	Komisja ds. Położnych działająca przy Okręgowej Radzie Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur w Olsztynie, Konsultant Wojewódzki w Dziedzinie Pielęgniarstwa Położniczego i Ginekologicznego zorganizowali konferencję pt. „Położna wczoraj dziś i jutro – dla dobra pacjenta”. W konferencji wzięło udział 48 osób.
24.10.2018	Posiedzenie Komisji ds. Położnych.
25.10.2018	Posiedzenie Komisji Pomocy Społecznej.
26.10.2018	Szkolenie zorganizowane przez Komisji Pomocy Społecznej ORPiP „Konflikty w zawodach pielęgniarskich i opiekuńczych oraz sposoby ich rozwiązywania” Udział wzięło 20 osób.
27.10.2018	Komisji ds. pielęgniarstwa operacyjnego, działającej przy Okręgowej Radzie Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur z siedzibą w Olsztynie zorganizowała szkolenie „Optymalizacja zaopatrzenia Bloku Operacyjnego w sterylne narzędzia chirurgiczne, aspekty ekonomiczne i epidemiologiczne. W szkoleniu uczestniczyło 39 osób.
5.11.2018	Posiedzenie Prezydium ORPiP. Podjęto 15 uchwał. Uchwałę w sprawie powołania Komisji do przeprowadzenia egzaminu po odbytych przeszkoleniu w związku z niewykonywaniem zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat; wpis zmiany danych do rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych; wpis danych do rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych; 5 uchwał w sprawie stwierdzenia i wydania prawa wykonywania zawodu pielęgniarki oraz wpisu do Okręgowego Rejestru Pielęgniarek; 2 uchwały w sprawie wykreślenia pielęgniarskiego i pielęgniarki z Okręgowego Rejestru Pielęgniarek oraz uchwała w sprawie wykreślenia indywidualnej praktyki pielęgniarskiej z rejestru podmiotów prowadzących działalność leczniczą.
8.11.2018	Spotkanie Prezydium ORPiP w Olsztynie oraz Prezydium ORPiP w Elblągu z Konsultantami w Dziedzinach Pielęgniarstwa.
9.11.2018	Regionalna Konferencja Naukowo - Szkoleniowa, Pacjent z NTM. Leczenie, pielęgnacja i opieka – najnowsze standardy. Organizacja TENA Akademia Edukacyjna. Partnerzy naukowcy Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych, Okręgowa Rada Pielęgniarek i Położnych w Olsztynie. Otwarcie konferencji Przewodnicząca ORPiP. Konferencja Naukowa „Udział Lekarzy w walce o Niepodległą” w 100-lecie odzyskania niepodległości. Trzecie spotkanie medyków z historią- udział Marii Danielewicz Przewodniczącej ORPiP w Olsztynie.
20.11.2018	Spotkanie edukacyjne nt. „Już czas pomyśleć o bezpieczeństwie skóry i jej uszkodzeniach inaczej” organizowane przez 3M oraz OIPiP w Olsztynie.
22.11.2018	Spotkanie szkoleniowe Pielęgniarskiej Kadry Kierowniczej z Podmiotów Leczniczych naszego regionu.
28.11.2018	Posiedzenie Komisji Etyki i Historii Zawodu.
28.11.2018	Szkolenie edukacyjne nt. „Wielochorobowość – specyfika opieki nad pacjentem geriatrycznym” zorganizowane przez Family Service Pelargos oraz OIPiP w Olsztynie.
30.11.2018	II Wojewódzka Konferencja Opieki Długoterminowej i Geriatrycznej „Aspekty etyczne i prawne w opiece długoterminowej i geriatrycznej” organizowanej przez Komisję ds. Opieki długoterminowej i geriatrycznej, Konsultanta Wojewódzkiego w Dziedzinie Pielęgniarstwa Przewlekłe Chorych i Niepełnosprawnych oraz Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego.

**ZARZĄDZENIE Nr 100/2018/DSOZ
PREZESA
NARODOWEGO FUNDUSZU ZDROWIA**

z dnia 26 września 2018 r.

**zmieniające zarządzenie w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów
o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki
zdrowotnej**

Na podstawie art. 102 ust. 5 pkt 21 i 25 oraz art. 159 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Nr 122/2017/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, zmienionym zarządzeniem Nr 10/2018/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 7 lutego 2018 r. oraz zarządzeniem Nr 62/2018/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 27 czerwca 2018 r., wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 15 w ust. 2 w pkt 4 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) od dnia 1 września 2018 r. – współczynnik 1,30;”;

2) załącznik nr 1 do zarządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia;

3) załącznik nr 2 do zarządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zobowiązuje się dyrektorów oddziałów wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia do wprowadzenia niezbędnych zmian wynikających z wejścia w życie przepisów zarządzenia, o którym mowa w § 1, do postanowień umów zawartych ze świadczeniodawcami.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu podpisania.

**PREZES
NARODOWEGO FUNDUSZU ZDROWIA**

Andrzej Jacyna

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1515, 1532, 1544, 1552 i 1669.

Uzasadnienie

Niniejsze zarządzenie Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia zmieniające zarządzenie Nr 122/2017/DSOZ z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej związane jest z wejściem w życie § 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31 sierpnia 2018 r. w sprawie zmiany rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 1682).

Wprowadzane zmiany dotyczą:

- 1) wzrostu stawki kapitałowej, którą stosuje się do pielęgniarek POZ i położnych POZ oraz pielęgniarek szkolnych;
- 2) zmiany współczynnika określonego w § 15 w ust. 2 w pkt 4 lit. b zarządzenia zmienianego celem sfinansowania pochodnych od wzrostu wynagrodzeń pielęgniarek praktyki lekarza POZ.

Skutek finansowy wprowadzenia niniejszego zarządzenia dla Narodowego Funduszu Zdrowia w 2018 roku wyniesie ok. 32 mln zł.

ZARZĄDZENIE Nr 101/2018/DSOZ PREZESA NARODOWEGO FUNDUSZU ZDROWIA

z dnia 28 września 2018 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej

Na podstawie art. 102 ust. 5 pkt 21 i 25 oraz art. 159 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Nr 122/2017/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, zmienionym zarządzeniem Nr 10/2018/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 7 lutego 2018 r., zarządzeniem Nr 62/2018/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 27 czerwca 2018 r. oraz zarządzeniem Nr 100/2018/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 26 września 2018 r., wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 15 w ust. 2:
  - a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) osoba niewymieniona w pkt 7, w wieku do 6. roku życia - współczynnik 2,7;”,
  - b) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) osoba niewymieniona w pkt 7, w wieku od 66. do 75. roku życia – współczynnik 2,7;”;
- 2) załącznik nr 2 do zarządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia;
- 3) załącznik nr 2a do zarządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zobowiązuje się dyrektorów oddziałów wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia do wprowadzenia niezbędnych zmian wynikających z wejścia w życie przepisów zarządzenia, o którym mowa w § 1, do postanowień umów zawartych ze świadczeniodawcami.

§ 3. Przepis § 1:

- 1) pkt 1 stosuje się do finansowania świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych od dnia 1 października 2018 r.;
- 2) pkt 2 i 3 stosuje się do finansowania świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych od dnia 1 września 2018 r.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

**PREZES
NARODOWEGO FUNDUSZU ZDROWIA**

Andrzej Jacyna

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1515, 1532, 1544, 1552 i 1669.

Uzasadnienie

Niniejsze zarządzenie Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia w sprawie warunków zawarcia umowy w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), jest wykonaniem upoważnienia zawartego w art. 159 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.).

Niniejsze zarządzenie wprowadza nowe regulacje dotyczące zwiększenia współczynnika korygującego przy rozliczaniu świadczeń na rzecz osób w wieku: 0-6 lat do 2,7 oraz w wieku 66-75 lat do 2,7. Zmiany te wynikają z rozpatrzenia przez Narodowy Fundusz Zdrowia wniosków zgłoszonych przez organizacje świadczeniodawców w trakcie spotkania w dniu 27 września 2018 r., dotyczących wzrostu nakładów na POZ w IV kwartale 2018 r. (w związku z ewentualnym brakiem środków na sfinansowanie przez świadczeniodawców wszystkich kosztów wzrostu wynagrodzeń dla tzw. pielęgniarek praktyki tj. nieprowadzących własnych list świadczeniobiorców). Określony wzrost wynagrodzeń związany jest z realizacją postanowień przepisów wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Postulaty mające charakter finansowy, zostały uwzględnione w zakresie niewykraczającym poza aktualne możliwości finansowe Narodowego Funduszu Zdrowia.

Wprowadzone przez Fundusz regulacje finansowe skutkują w IV kwartale 2018 roku bieżącym wzrostem kosztów finansowania świadczeń POZ na łączną kwotę ok. 62 mln zł.

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 31 sierpnia 2018 r.

Poz. 1681

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA¹⁾

z dnia 29 sierpnia 2018 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej

Na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, 1515, 1532, 1544, 1552 i 1669) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 14 października 2015 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 1628) po § 4 dodaje się § 4a w brzmieniu:

„§ 4a. Pielęgniarkom i położnym, wykonującym zawód w ramach jednej z form, o których mowa w art. 19 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 123, z późn. zm.²⁾), i realizującym świadczenia opieki zdrowotnej, zapewnia się wzrost wynagrodzenia zasadniczego od dnia 1 lipca 2019 r. o kwotę w wysokości nie niższej niż 1200 zł miesięcznie, przy czym od dnia 1 września 2018 r. o kwotę w wysokości nie niższej niż 1100 zł miesięcznie, w przeliczeniu na pełen etat pielęgniarki albo położnej, uwzględniając kwoty, o których mowa w § 4.”.

§ 2. 1. W terminie 14 dni od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia świadczeniodawca posiadający umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej przekazuje do dyrektora właściwego oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia, za pośrednictwem serwisów internetowych, o których mowa w § 10 załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1146, z 2017 r. poz. 1809 oraz z 2018 r. poz. 1373), informację, według stanu na dzień 1 sierpnia 2018 r., o liczbie pielęgniarek i położnych, wykonujących, u tego świadczeniodawcy, zawód w rozumieniu art. 19 ust. 1 pkt 1–3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 123, z późn. zm.³⁾), oraz w formie indywidualnej praktyki pielęgniarki lub położnej wyłącznie w zakładzie leczniczym podmiotu leczniczego albo indywidualnej specjalistycznej praktyki pielęgniarki lub położnej wyłącznie w zakładzie leczniczym podmiotu leczniczego i realizujących świadczenia opieki zdrowotnej, w przeliczeniu na liczbę etatów albo równoważników etatów, realizujących te świadczenia oraz w podziale na formę wykonywania zawodu, o której mowa w art. 19 ust. 1 pkt 1–3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej.

2. Informację określoną w ust. 1 świadczeniodawca, z wyłączeniem świadczeniodawcy posiadającego umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna, w zakresie świadczeń, dla których jednostką rozliczeniową jest kapitacyjna stawka roczna, sporządza:

- 1) w 2018 r., także według stanu na dzień 1 października 2018 r., i przekazuje do dnia 14 października 2018 r.;
- 2) w 2019 r., według stanu na dzień:
  - a) 1 stycznia 2019 r. i przekazuje do dnia 14 stycznia 2019 r.,

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. poz. 95).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 650, 1000, 1515, 1544, 1629 i 1669.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 650, 1000, 1515, 1544, 1629 i 1669.

- b) 1 kwietnia 2019 r. i przekazuje do dnia 14 kwietnia 2019 r.,
- c) 1 lipca 2019 r. i przekazuje do dnia 14 lipca 2019 r.

3. W 2019 r. informację określoną w ust. 1 świadczeniodawca posiadający umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju podstawowa opieka zdrowotna, w zakresie świadczeń, dla których jednostką rozliczeniową jest kapitałowa stawka roczna, sporządza według stanu na dzień 1 lipca 2019 r. i przekazuje do dnia 14 lipca 2019 r.

4. Dyrektor właściwego oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia jest obowiązany, na podstawie danych przekazanych zgodnie z ust. 1–3, w terminie 14 dni od dnia ich otrzymania, do przedstawienia świadczeniodawcy zmiany umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, obejmującej:

- 1) wysokość dodatkowych środków na świadczenia opieki zdrowotnej udzielane przez pielęgniarki i położne w okresie od dnia 1 września 2018 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.;
- 2) postanowienia o zwrocie środków określonych w pkt 1, w przypadku ich nieprzeznaczenia w sposób, o którym mowa w § 4a rozporządzenia zmienianego w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, i karze umownej w wysokości do 5% tych środków.

§ 3. W zakresie trybu oraz sposobu podziału środków przekazanych w drodze zmiany umowy, o której mowa w § 2 ust. 4, stosuje się odpowiednio przepisy § 2 ust. 4–8 rozporządzenia, o którym mowa w § 1.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Zdrowia: wz. *J. Szczurek-Żelazko*

PRACE W KOMISJACH PROBLEMOWYCH

KOMISJA ds. PIELĘGNIARSTWA OPERACYJNEGO przy ORPIP w Olsztynie

**Elżbieta Kutryb - magister pielęgniarstwa,
Członek Komisji ds. Pielęgniarstwa Operacyjnego**

27.10.2018r. w siedzibie OIPIP w Olsztynie odbyło się szkolenie, którego tematem była optymalizacja zaopatrzenia bloku operacyjnego w sterylne narzędzia chirurgiczne – aspekty ekonomiczne i epidemiologiczne.

Przedstawione zostało profesjonalne podejście do narzędzi chirurgicznych, czyli efektywny system zarządzania jakością. Najwięcej uwagi poświęcono omówieniu procesowi utrzymania pełnej wartości produktu wysokiej jakości (właściwe używanie, staranne oczyszczanie i dezynfekcja, regularna konser-

wacja i inspekcja instrumentarium). Przedstawiono proces wytworzenia produktów o wysokiej jakości czyli niezawodne procesy produkcji i strategiczną kontrolę jakości. Omówiono cykl eksploatacji narzędzi chirurgicznych. Temat klasyfikacji narzędzi nie zdalnych do użycia ze względu na rodzaje zmian (korozje, wżery jako zagrożenie) wywołał dyskusję wśród uczestników.

Dużym zainteresowaniem cieszył się temat związany z odpowiedzialnością w pracy pielęgniarki operacyjnej przedstawiony przez Okręgowego Rzecznika Odpowie-

dzialności Zawodowej Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur, Panią Ewę Doroszkiewicz. Omówiona została definicja i postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności. Natomiast temat błędu medycznego wywołał gorącą dyskusję uczestników szkolenia.

Temat zagrożeń związany z pracą pielęgniarki w bloku operacyjnym jest bardzo szeroki. Mamy nadzieję, że na kolejnych spotkaniach uda nam się omówić inne zagadnienia. Serdecznie zapraszamy do rozmowy oraz przedstawiania swoich prac dyplomowych.

KOMISJA KULTURY SPORTU I REKREACJI przy ORPiP w Olsztynie

ZAMIEŃ STRES NA DRES - RAZ NA LUDOWO!

Ewa Kozłowska - Członek Komisji Kultury Sportu i Rekreacji

III Plener Pielęgniarek i Położnych „Zamień stres na dres” w tym roku, wbrew zwyczajowi i hasłu przewodniemu, miał zaskoczyć uczestników... czy to się udało? Pozostawiamy ocenę Wam...czy się podobało? Mamy poczucie, że bawiliście się, jak na poprzednich Plenerach, znakomicie! Postanowiliśmy tym razem „zdrzeć” z Was dresy, stąd pomysł na zabawę w stylu ludowym - Wieś Party. Prosiłyśmy o przebranie w charakterze ludowo - wieśniaczym. Na szczęście nie zabrakło Wam ani fantazji, ani odwagi, by w takich strojach nie tylko bawić się, ale najpierw w pełnej stylizacji przejechać przez miasto. W progach gościnnego Gospodarstwa JANCZARY witała, a potem towarzyszyła nam do końca Pleneru, Kapela Warmińska. To jej obecność,

dobór repertuaru i zaangażowanie we wspólną zabawę były w dużej mierze składnikami udanego wieczoru. No i to, co najważniejsze czyli - Wasz udział we wszystkich zwiariowanych konkursach (malowanie pomidorami rzuconymi do celu, wykopki w alkoholach, bicie piany), pokazy z ludowym tańcem i przyspiewką oraz wybór najlepszych przebrań. Nie sposób nie wspomnieć o tym, iż koleżanki z Komisji Kultury, Sportu i Rekreacji wystąpiły w ludowych strojach przemyskich, dzięki przychylności Zespołu Pieśni i Tańca Kortowo. Wieczór dopalił nam się pięknie tradycyjnym ogniskiem. Pozostaje nam zaprosić Was za rok! Jeśli macie pomysł na miejsce i konwencję następnego Pleneru, czekamy na Wasze propozycje. Bądźcie odważne!

tańce ludowe

wręczenie nagród

wykopki w alkogolach

Wieś Party

KOMISJA KULTURY SPORTU I REKREACJI przy ORPiP w Olsztynie

Zaproszenie...

w ramach zaproszenia na przyszłoroczny Spływ Łyną zamieszczamy tekst z pamiętnika...

Dzień z życia członka Komisji Kultury Sportu i Rekreacji

Elżbieta Choroszuca - Członek Komisji Kultury Sportu i Rekreacji

W Komisji Kultury Sportu i Rekreacji działam od dwóch lat. Tam spotkałam wspaniałe koleżanki pielęgniarki, które nie tylko są profesjonalistkami zawodowo, ale lubią ruch i dobrą zabawę poza pracą. Komisja nasza głównie ma na celu zintegrowanie środowiska pielęgniarskiego poprzez proponowanie różnych form aktywności. Jedną z propozycji o której krótko chcę opowiedzieć i podzielić się własnymi przeżyciami jest Spływ Skorpiny Łyną.

Przygotowania do takiej wyprawy są bardzo ekscytujące. Wszystko zaczyna się od załatwienia pianek, w których trzeba zanurzyć się w zdawałoby się lodowatej wodzie w marcu. Bo każdy spływ rozpoczyna początek sezonu, dzień wiosny. Wiadomość dla otoczenia, że w tym czasie planuję pływanie w rzece zapiera dech i wprowadza otoczenie w osłupienie.

Pierwszy mój spływ Łyną odbyłam na pontonie, niestety zabrakło odwagi aby zanurzyć się w rzece. Ponton super sprawa, wiosłowanie również. Ale jak patrzyłam na koleżanki, które płynęły z nurtem Łyny byłam pełna podziwu no i niestety

muszę się przyznać, że odezwało się we mnie pytanie i uczucie małej zazdrości, dlaczego to nie ja?, dlaczego zabrakło mi tej determinacji?

W 2018 na hasło Przewodniczącej Komisji Kultury Sportu i Rekreacji Basi Plewik: „Dziewczyny, w tym roku też bierzemy udział w Spływie Łyną organizowaną przez Skorpinę” już wiedziałam, teraz płynę wpływ.

Zabawa super. Najciekawsze i podnoszące ciśnienie znów stało się przymierzanie pianek, w których płynie się rzeką. Bo to nie taka prosta sprawa. Najpierw trzeba przeżyć, że Pan, który rzuca na Ciebie okiem i mówi „no tu to rozmiar M, o a tu co mamy, no może L. Nie, nie, no pani to chyba XL, ale jak coś to mamy większe”. Przełknęłam tę drobną uwagę odnośnie mojej wagi. W końcu kochanego ciała nigdy dość. W domu przymiarka, zatrudniona cała rodzina. Założenie pianki to nie taka prosta sztuka, na pewno potrzebna pomoc. Trzeba w końcu poupychać w pewnych miejscach to i owo czyli tak zwane oponki. Ła! udało się, talia osy. Mogę płynąć. Teraz została kwestia koleżanek aby je namówić na takie szaleństwo.

Okazało się, że z tym poszło sprawnie. Na spływie ważne też było przebranie. My płynęłyśmy pod hasłem „Grube Ryby”, proszę nie odnosić tego do rozmiaru pianki...

24.03 2018r stanęłyśmy na starcie. Byłyśmy z siebie dumne, trochę zdenerwowane, no może więcej niż trochę. Dopingowała nas rodzina i nawet koleżanki z pracy, niedowiarki, które nie do końca wierzyły w nasze „szaleństwo”.

Miłe koleżanki pielęgniarki! godzi na płynięcia Łyną to dopiero przeżycie. To nic, że trochę wody wlało się do butów (w wyposażeniu pianki, rękawice również). Ile radości, przyroda jeszcze uśpiona, ale nasza olsztyńska Łyna oglądana wraz z nurtem może zaskoczyć widokiem. Również ludzie, których spotkałam zaskoczyli mnie swoją kreatywnością. Płynęła z nami czarownica, lodziarz, który rozdawał lody, żołnierze, Meksykanin i jeszcze wielu, wielu fajnych przebranych uczestników.

Zachęcam na przyszły rok do wspólnego uczestnictwa w spływie. Naprawdę warto, a może wspólnie wymyślimy super przebranie dla nas wszystkich i wygramy nagrodę.

KOMISJA ETYKI I HISTORII ZAWODU przy ORPiP w Olsztynie

PIELĘGNIARSTWO W ŚWIECIE RÓŻNYCH KULTUR

Elżbieta Najmowicz - Członek Komisji Etyki i Historii Zawodu

Hiszpania – Katalonia – Gemma

Spotkanie z Gemmą pamiętam bardzo dobrze. Uroczą, pogodną, świetnie rozmawiającą po angielsku pielęgniarkę z Hiszpanii a właściwie z Katalonii. Spotkałyśmy się na konferencji Pielęgniarstwa Anestezjologicznego i Intensywnej Opieki w Karpaczu w ubiegłym roku. Informacje uzyskane od Gemmy przybliżyły mi świat Hiszpanii, Katalonii i oczywiście hiszpańskich pielęgniarek.

Hiszpania to piękny, słoneczny kraj kojarzący się z wypoczynkiem, pysznym jedzeniem i winem. Znany jest z subtelnego śródziemnomorskiego klimatu, pięknego usytuowania i wspaniałych zabytków. Ludność Hiszpanii liczy 46 mln. Skupiona jest ona w 17 regionach ze stolicą w Madrycie. Najbardziej znany, z powodu niedawnych wydarzeń jest region Katalonii, który podjął działania zmierzające do oddzielenia się od Hiszpanii i uzyskania pełnej niezależności. Nie sposób zrozumieć istoty konfliktu bez zagłębienia się w historię i aktualne aspekty polityczne. Gemma opisała to krótko „ta sytuacja jest skutkiem wieloletnich zaniedbań w sferze politycznej a przede wszystkim braku dialogu między stronami”. Stolicą regionu Katalonii jest Barcelona. Jedno z najbardziej znanych i najchętniej odwiedzanych miast Europy.

Językiem oficjalnym jest język hiszpański, ale używane są także, w zależności od regionu języki: kataloński, baskijski, galisyjski. Sztuka i kultura hiszpańska naznaczona jest takimi słynnymi nazwiskami jak:

Gemma Via Clavero

Francisco Goya, Pablo Picasso, Salvador Dali, Lope de Vega i wielu innych.

W Hiszpanii obowiązuje Narodowy System Zdrowotny skupiający 17 publicznych autonomicznych regionów zdrowotnych.

Świadczenia zdrowotne są udzielane na dwóch poziomach: podstawowym (lekarz rodzinny, promocja i edukacja zdrowotna, rehabilitacja, pomoc socjalna) i zaawansowanym (szpitale podzielone według stopni referencyjności na 3 poziomy).

Pielęgniarstwo w Hiszpanii dopiero od 1977 roku funkcjonuje na wyższym poziomie kształcenia. Do tego czasu pielęgniarki były nazywane: „medyczno-technicznymi asystentami” co w dużym stopniu wpłynęło na postrzeganie pielęgniarki jako osoby zawodowo zależnej.

Obecnie pielęgniarki szkolą się w systemie 4-letnich studiów uniwersyteckich i uzyskują tytuł licencjata (bachelor degree). Jest to stopień równorzędny dla wymogów kształcenia pielęgniarek w całej Unii Europejskiej. Studenci kształcą się w publicznych, prywatnych i uniwersyteckich centrach medycznych. Podczas nauki dużą wagę przykładają nie tylko do umiejętności medycznych i technicznych ale także do rozwijania kompetencji w ramach pracy zespołowej, samokształceniu, profesjonalnym rozwiązywaniu problemów a także w krytycznym i refleksyjnym spojrzeniu na problemy etyczne i wielokulturowość.

W Hiszpanii przybywa wiele osób z różnych kręgów kulturowych, od

Chrześcijan, Romów, Muzułmanów poprzez Świadków Jehowy do licznych imigrantów z Ameryki Południowej i Afryki.

Po ukończeniu szkoły pielęgniarki mają możliwość zdobywania dodatkowych poziomów wykształcenia (tytuł magistra i doktora) a także dodatkowych kompetencji zawodowych w ramach zaawansowanych kursów pielęgniarskich. Są one organizowane głównie przy uniwersytetach, trwają 1-2 lata i są odpłatne. Koszt takiego kursu wynosi od 2000 do 4000 Euro za rok.

Po ukończeniu takiego szkolenia, na przykład pielęgniarki intensywnej terapii uzyskują duże uprawnienia: analiza monitorowania hemodynamicznego, zarządzanie opieką respiratorową, podażą leków sedatywnych, przeciwbólowych i łagodzących delirium.

Płace pielęgniarskie w Hiszpanii kształtują się na poziomie 2000 euro za miesiąc na najniższym poziomie zawodowym. Zależne są także od poziomu wykształcenia i dodatko-

Barcelona Sagrada Familia

wych kwalifikacji. Wraz ze stażem pracy wzrasta wynagrodzenie:

- od 2-5 lat stażu - 20 000 – 28 000 euro/rok
- od 6 -10 lat stażu - 26 000- 36 000 euro/rok
- Powyżej 10 lat - 33 000 – 45 000 euro/rok

Hiszpania jest krajem, który dotknięty jest znacznym deficytem pielęgniarek. Jest ich obecnie 246 tysięcy. Na 100 000 mieszkańców przypada 529 pielęgniarek. Dla porównania średnia europejska to 811 pielęgniarek na 100 000 mieszkańców a średnia w Polsce to 540 pielęgniarek na 100 000 mieszkańców.

W zawodzie na terenie Hiszpanii pracuje 84% kobiet i 16% mężczyzn. 50% pielęgniarek i pielęgniarzy to osoby poniżej 44 roku życia.

SANITARIO/SUBGRUPO A2 SANITARIO/Complemento Anual (ENFERMERAS, ESPECIALIDADES ENFERMERIA, FISIOS)	
GRADO	COMPLEMENTO DE CARRERA
I	1.792,80
II	3.440,40
III	5.376,52
IV	7.195,68

*plące w euro / mc
w zależności od poziomu zawodowego*

Gemma mieszka i pracuje w Barcelonie w Oddziale Intensywnej Opieki Szpitala Universitari de Bellvidge. Jest to publiczny szpital kataloński z 636 łóżkami, w tym 60 łóżkami Intensywnej terapii. Szpital wykonuje operacje kardiochirurgiczne, torakochirurgiczne, neurochirurgiczne oraz transplantacje. Hiszpania jest liderem europejskim w transplantologii. W szpitalu tym zatrudnionych jest ponad 5000 pracowników medycznych.

Gemma pracuje w tym szpitalu od 1996 roku. Jest także asystentem na Uniwersytecie w Barcelonie na kierunku pielęgniarstwa. Publikuje artykuły w pismach zawodowych z zakresu etyki, bezpieczeństwa

pacjentów w oddziałach Intensywnej Terapii. Jest także członkiem grupy ekspertów badających biomedyczne problemy pielęgniarstwa, oraz aktywnym członkiem EfCCNa (Europejskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek Intensywnej Terapii).

Gemma uwielbia swoje miasto i lubi swoją pracę. Wciąż jednak odczuwa zbyt małe zainteresowanie władz i polityków problemami zdrowia i bezpieczeństwa pacjentów, niedoborem pielęgniarek. Bardzo szanuje swoich kolegów i koleżanki z pracy. Ceni także kontakty z pielęgniarkami spoza Hiszpanii. Zawsze jest to okazja do inspiracji i szerszego spojrzenia na bolączki pielęgniarstwa, które często są takie same w wielu miejscach Europy i Świata.

źródła zdjęć: autorskie (za zgodą autorki zdjęć Gemmy Via Clavero), strona internetowa: pl.wikipedia.org

Bellvitge University Hospital in Barcelona

*zespół pielęgniarski ICU
(współpracownicy Gemmy)*

WYDAWCA:

OKRĘGOWA IZBA PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH REGIONU WARMII I MAZUR Z SIEDZIBĄ W OLSZTYNIE

***

Zespół redakcyjny:

Ewa Kamieniecka - redaktor naczelna
Maria Danielewicz - członek
Iwona Kacprzak - członek
Dorota Kosiorek - członek
Wanda Mularonek - członek
Maria Łapko - członek
Mirosława Sokół - członek
Korekta - Ewa Kamieniecka

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i redagowania nadesłanych artykułów

***

BIURO OKRĘGOWEJ IZBY
PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH
10-602 Olsztyn,
ul. 5 Wileńskiej Brygady AK 14 K

Telefony:

Sekretariat: 660 610 480

Rejestr prawa wykonywania zawodu,
Rejestr podmiotów wykonujących
działalność leczniczą,
Rejestr podmiotów prowadzących
kształcenie podyplomowe pielęgniar-
rek i położnych:
660 610 090

Księgowość: 883 312 633
fax 89 679 03 57

e-mail: izba@oipip.olsztyn.pl
www.oipip.olsztyn.pl

Czynne:

poniedziałki-środy-czwartki 7.30 – 17.00
wtorki 7.30 – 15.30
piątki 7.30 – 10.00, 10.00 – 15.30 praca
wewnętrzna biura
pierwsze soboty miesiąca 10.00 – 14.00

***

Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych
Regionu Warmii i Mazur z siedzibą w Olsztynie,
10-602 Olsztyn ul. 5 Wileńskiej Brygady AK 14 K,
PKO BP SA

52 1020 3541 0000 5302 0134 8853
(dotyczy składek)

Fundusz Zapomogowo - Pożyczkowy ORPiP,
10-602 Olsztyn ul. 5 Wileńskiej Brygady AK 14 K,
PKO BP SA

89 1020 3541 0000 5402 0135 1824
(dotyczy spłat pożyczek zwrotnych)

***

DRUK:

Zakład Poligraficzny NIESTĘPSCY S.J.,
Olsztyn, tel./fax 534-83-92

BLIŻEJ PIEŁĘGNIARSTWA ...

Diagnoza pielęgniarska – problem aktualny czy potencjalny

Dr n.med. Aleksandra Gutysz-Wojnicka

Komisja Kształcenia, Nauki i Rozwoju Zawodowego OIPiP w Olsztynie,
Katedra Pielęgniarstwa Wydział Nauk o Zdrowiu UWM w Olsztynie.

Dynamiczne zmiany zachodzące w funkcjonowaniu systemu opieki zdrowotnej przyczyniają się do zmiany oczekiwań i wymagań stawianych pielęgniarkom, często powodując poczucie frustracji i niezrozumienie po obu stronach. Pielęgniarki w tym dynamicznie zmieniającym się świecie często zastanawiają się w jakim kierunku zmierza pielęgniarstwo, czym dzisiaj jest pielęgniarstwo, co jest jego istotą, jakie nadrzędne wartości i cele pozostają bliskie pielęgniarkom w dzisiejszych czasach. Jednym z nowych wyzwań przed jakimi stają pielęgniarki i położne jest konieczność pełnego dokumentowania wykonywanej pracy w taki sposób, aby odzwierciedlony był zarówno zakres i nakład pracy, jak i obszar działań pielęgniarki wykonywanej samodzielnie, bez zlecenia lekarza, w oparciu o posiadane uprawnienia i kwalifikacje zawodowe. Dodatkowo w związku z wdrożeniem dyrektywy o transgranicznej opiece zdrowotnej oczekuje się, że dokumentacja pielęgniarska będzie dostępna w formie elektronicznej, a terminologia, jaką posługują się pielęgniarki będzie ujednolicona i zrozumiała dla innych pielęgniarek i przedstawicieli zawodów medycznych. Nie budzi wątpliwości fakt, że dokumentowanie pracy wykonywanej przez pielęgniarki jest konieczne ze względów prawnych, zawodowych, etycznych, a także na potrzeby prowadzenia badań naukowych w pielęgniarstwie, szukania nowych rozwiązań i rozwoju tej dyscypliny naukowej. Zgodnie z Art. 2. Ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej (2011, z późn. zm.) zawody pielęgniarki i położnej są samodzielnymi zawodami medycznymi, a dalej w Art. 4. 1. stwierdza

się, że wykonywanie zawodu pielęgniarki polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, w szczególności na: 1) rozpoznawaniu warunków i potrzeb zdrowotnych pacjenta; 2) rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta; 3) planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem; 4) samodzielnym udzielaniu w określonym zakresie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych oraz medycznych czynności ratunkowych; 5) realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji; 6) orzekaniu o rodzaju i zakresie świadczeń opiekuńczo-pielęgnacyjnych; 7) edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Pielęgniarki realizują wymienione zadania w sposób niezależny (autonomiczny) i/lub na zlecenie lekarza (wykonywanie zleceń lekarskich) w zależności od posiadanych kompetencji zawodowych. Dokumentacja pielęgniarska powinna odzwierciedlać wszystkie obszary praktyki zawodowej, zarówno zlecenia lekarskie, jak i działania wykonywane samodzielnie. Świadczenia zdrowotne, do których udzielania upoważniona jest pielęgniarka powinny być realizowane w sposób celowy, zaplanowany, całościowy, czyli zgodnie z koncepcją procesu pielęgnowania. Proces pielęgnowania jest działaniem zorganizowanym, obejmuje etapy takie jak: gromadzenie danych o pacjencie, w tym oceny stanu pacjenta, rozpoznania potrzeb zdrowotnych i problemów pielęgnacyjnych, sformułowania rozpoznania pielęgniarskiego (diagnozy), planowanie interwencji pielęgnacyjnych, ich realizacji, oceny wyników pielęgnowania i wyciągnięcie wniosków na przyszłość. Oce-

na stanu zdrowia przeprowadzona przez pielęgniarkę na potrzeby procesu pielęgnowania i rozpoznanie problemów zdrowotnych poprzedzają sformułowanie diagnozy pielęgniarskiej. Pielęgniarki są uprawnione do formułowania rozpoznania pielęgniarskiego (diagnozy) i podjęcia działań zmierzających do rozwiązania danego problemu zdrowotnego. Niestety w kwestii formułowania diagnozy pielęgniarskiej istnieje wiele wątpliwości, tak jak istnieje wiele definicji diagnozy pielęgniarskiej i klasyfikacji diagnoz. Jedną z nich jest klasyfikacja diagnoz pielęgniarskich Północnoamerykańskiego Towarzystwa Diagnoz Pielęgniarskich (NANDA). W tej kwalifikacji przyjmuje się, że **diagnoza pielęgniarska to aktualny lub potencjalny problem zdrowotny, który pielęgniarka jest w stanie rozwiązać zgodnie z posiadanym wykształceniem, kompetencjami i doświadczeniem** (Gordon, 1992). Podobnie stwierdza Carpenito (1998), która podaje, że **diagnoza pielęgniarska to stwierdzenie opisujące reakcję indywidualnego człowieka lub grupy (stan zdrowia, aktualny lub potencjalny problem), który pielęgniarka może legalnie (posiada uprawnienia i kompetencje) rozpoznać i zalecić działania, aby utrzymać ten stan zdrowia lub wyeliminować, zmniejszyć, zapobiec zaburzeniom**.

Definicje te, zgodnie z zasadą przyjętą w taksonomii diagnoz pielęgniarskich Północnoamerykańskiego Towarzystwa Diagnoz Pielęgniarskich (NANDA) wyraźnie podkreślają, że diagnozy pielęgniarskie powinny dotyczyć problemów, które pielęgniarka jest w stanie rozwiązać podejmując działania, co do

których jest uprawniona i zgodnie z prawem może wykonać je samodzielnie. Wydaje się to oczywiste, tak jak to, że pedagog stawia diagnozę pedagogiczną i podejmuje stosowną terapię pedagogiczną, a psycholog stawia diagnozę psychologiczną i podejmuje działania zmierzające do rozwiązania problemu psychologicznego. W przypadku sformułowania diagnozy pielęgniarskiej to pielęgniarka powinna być osobą odpowiedzialną za wdrożenie działań pielęgniarskich zmierzających do rozwiązania problemu zdrowotnego pacjenta. Natomiast w przypadku rozpoznania problemów zdrowotnych, wykraczających poza sferę samodzielnej praktyki zawodowej pielęgniarki, których rozwiązanie wymaga podjęcia działań na zlecenie lekarza lub współdziałania z innymi specjalistami, zaleca się, aby pielęgniarki formułowały **tzw. problemy współzależne, nie nazywając ich diagnozami pielęgniarskimi (NANDA I)**.

Dotychczas w Polsce nie przyjęto ujednoliconej i powszechnie akceptowanej klasyfikacji diagnoz pielęgniarskich, co powoduje, że diagnozy pielęgniarskie nie są w ogóle formułowane lub przy ich formułowaniu stosuje się różne założenia teoretyczne, różne definicje terminu diagnoza pielęgniarska, różne nazewnictwo problemów zdrowotnych. Powoduje to ogólne zamieszanie i zniechęcenie do stosowania diagnoz pielęgniarskich w praktyce. Wiele pielęgniarek wyraża wątpliwości czy diagnozy pielęgniarskie są w ogóle potrzebne, przecież i bez nich pacjenci otrzymują wymaganą opiekę, a stosowanie diagnoz pielęgniarskich w chwili obecnej nie przekłada się w sposób obiektywny, na jakość opieki nad pacjentem. Niewątpliwie, wdrożenie ujednoliconego nazewnictwa i klasyfikacji diagnoz pielęgniarskich może w znaczący sposób przyczynić się do rozwoju pielęgniarstwa jako profesji i nauki, a także mieć ogromny wpływ na jakość opieki pielęgniarskiej. NANDA podkreśla, że wprowadzenie taksonomii diagnoz pielęgniarskich pozwala

nie tylko ujednolicić nazewnictwo stosowane przez pielęgniarki, ale także:

- określić obszar niezależnych działań pielęgniarki, budować autonomię zawodu i gromadzić wiedzę specyficzną pielęgniarską,
- skoncentrować działania pielęgniarskie na ocenie stanu pacjenta,
- umożliwić wymianę informacji pomiędzy pielęgniarkami, innymi specjalistami, podmiotami leczniczymi,
- poprawić opiekę nad pacjentem i budować prestiż zawodu w oczach społeczeństwa.

Wszystkie wymienione korzyści są niezmiernie ważne dla rozwoju pielęgniarstwa, są także jednym z wymagań związanych z koniecznością realizacji przyjętych zadań polityki zdrowotnej w kraju i za granicą. Wydaje się, że cyfryzacja w ochronie zdrowia i prace prowadzone nad wdrożeniem elektronicznej dokumentacji medycznej, przesądzą o tym, że prędy lub później, w dokumentacji pacjenta pojawi się wymóg określenia problemu pielęgnacyjnego, diagnozy pielęgniarskiej, działań pielęgniarskich oraz wyników opieki pielęgniarskiej.

W takiej sytuacji optymalnym rozwiązaniem byłoby wdrożenie ujednoliconej, przyjaznej i akceptowanej przez środowisko klasyfikacji diagnoz pielęgniarskich, interwencji i wyników opieki pielęgniarskiej do systemów informatycznych wykorzystywanych w poszczególnych podmiotach leczniczych. Aktualnie prowadzi się intensywne prace w tym kierunku, ale w większości szpitali systemy informatyczne nie zapewniają jeszcze elektronicznego dostępu do ujednoliconej klasyfikacji diagnoz pielęgniarskich. Diagnozy pielęgniarskie formułowane są często w wersji papierowej, samodzielnie przez pielęgniarki. Warto wówczas poczynić starania o to, aby diagnozy formułowane były zgodnie z przyjętymi założeniami teoretycznymi i wizją zawodu. Przykładowo zgodnie z założeniami klasyfikacji NANDA I:

1. Diagnozy pielęgniarskie **to nie są**:

- Diagnozy lekarskie np. Niewydolność oddechowa,
- Stany patologii np. Zaburzenia w utlenowaniu tkanek,
- Metody terapii lub użycie sprzętów np. Dializa pozaustrojowa,
- Metody diagnostyczne np. Interwencja wieńcowa, cewnikowanie serca,
- Sytuacje zdrowotne np. Ciąża, Faza terminalna choroby.

Diagnoza pielęgniarska, w przeciwieństwie to diagnozy lekarskiej określa stan biopsychospołeczny pacjenta w trakcie choroby lub jego reakcję na chorobę/stan patologiczny (problemy zdrowotne). Diagnoza pielęgniarska, to nie to samo, co diagnoza lekarska. W przebiegu niewydolności oddechowej na podstawie stwierdzonych objawów i zgromadzonych danych pielęgniarka może rozpoznać np.: Upośledzenie spontanicznego oddychania, Nieskuteczne oczyszczanie dróg oddechowych, Zaburzoną komunikację werbalną.

2. Pierwszy człon diagnozy pielęgniarskiej (problem) **nie należy** formułować używając:

- Wskaźników badań np. Niski poziom hemoglobiny
- Objawów choroby np. Dusznosc
- Celów opieki np. Pacjent zdolny do samoopieki
- Potrzeb pacjenta np. Potrzeba nawiązania komunikacji
- Potrzeb pielęgniarki np. Wymaga częstych zmian opatrunków

Na podstawie oceny stanu pacjenta i zgromadzonych danych (objawów i wyników badań) pielęgniarka określa stan pacjenta lub jego reakcję na chorobę (problemy pacjenta, a nie pielęgniarki).

W klasyfikacji diagnoz pielęgniarskich NANDA wyróżnia się cztery rodzaje diagnoz:

- **Rozpoznanie aktualnego problemu** (diagnoza aktualna) – Jest to diagnoza 3-członowa, tworzona w oparciu o koncepcję **PES - Problem, Etiologia (przyczyna),**

Symptomy (objawy). np. Naruszona ciągłość skóry z powodu długotrwałego unieruchomienia objawiającą się ubytkiem w okolicy krzyżowej

Np. Zaburzona komunikacja werbalna spowodowana obecnością rurki intubacyjnej objawiającą się brakiem artykulacji

- **Rozpoznanie dotyczące ryzyka** (diagnoza ryzyka) np. Jest to diagnoza 2-członowa (nie ma objawów, ale są czynniki ryzyka/przyczyny) np. Ryzyko urazu fizycznego związane z zaburzeniami równowagi, np. Ryzyko uszkodzenia skóry z powodu długotrwałego unieruchomienia
- **Rozpoznanie dotyczące promocji zdrowia** (diagnoza samopoczucia/szansy). Diagnoza 1-członowa (brak czynników ryzyka i objawów). Formuluje się przy braku problemów aktualnych i potencjalnych, ale gdy istnieje szansa na zwiększenie potencjału zdrowia np. Możliwość zwiększenia poziomu aktywności fizycznej, np. Możliwość wzmocnienia relacji interpersonalnych, np. Gotowość do poprawy stanu odżywienia organizmu
- **Diagnoza syndromu** - Zbiór przewidywanych diagnoz właściwych lub diagnoz wysokiego ryzyka dotyczących określonych wydarzeń lub sytuacji. NANDA podaje pięć diagnoz syndromu: syndrom urazu związanego z gwałtem, syndrom bezczynności, syndrom stresu pourazowego, syndrom stresu związanego ze zmianą środowiska oraz syndrom niewłaściwej oceny sygnałów z otoczenia.

Formułowanie diagnoz pielęgniarskich powinno opierać się o przyjęte, ujednolicone słowniki pojęć. Aktualny system klasyfikacji diagnoz NANDA I zawiera 235 diagnoz wraz z przyporządkowanymi im cechami definiującymi dany problem, czynnikami ryzyka lub czynnikami powiązanymi. Przykładowe kategorie diagnostyczne (problemy zdrowotne) mające zastosowanie u pacjenta w wieku geriatrycznym zgodnie z klasyfikacją NANDA I przedstawiono w tabeli.

System klasyfikacji NANDA ma układ trójczłonowy, oprócz klasyfikacja diagnoz pielęgniarskich NANDA, udostępnia się klasyfikację interwencji pielęgniarskich NIC (Nursing Intervention Classification) oraz klasyfikację wyników opieki NOC (Nursing Outcomes Classification). Umożliwia to pełną klasyfikację praktyki pielęgniarskiej, docelowo, także w wersji elektronicznej.

Ujednolicona terminologia i odpowiednio zakodowana dokumentacja elektroniczna umożliwią w przyszłości szybkie przesyłanie i przetwarzanie informacji w zakodowanej formie, co przyczyni się do usprawnienia i poprawy opieki zdrowotnej. Warto pamiętać też o tym, że jeżeli pielęgniarki same nie zaangażują się w proces wdrażania i rozwijania klasyfikacji praktyki pielęgniarskiej, to w niedalekiej przyszłości termi-

nologia pielęgniarska i klasyfikacje praktyki pielęgniarskiej zostaną narzucone nam „z góry”, w kształcie niekoniecznie zgodnym i zrozumiałym dla środowiska.

Kwestia diagnozy pielęgniarskiej jest niewątpliwie aktualnym problemem polskiego pielęgniarstwa. Można zastanawiać się nad tym, jakie będą potencjalne konsekwencje nie rozwiązania tego problemu?, Warto odpowiedzieć sobie na pytanie czy chcemy korzystać z przywileju bycia zawodem samodzielnym z prawem do rozpoznawania problemów pielęgnacyjnych pacjenta, samodzielnego udzielania w określonym zakresie świadczeń zdrowotnych i orzekania o rodzaju i zakresie świadczeń opiekuńczo-pielęgnacyjnych? Jeżeli tak, to diagnoza pielęgniarska jest potrzebna, a problem wymaga rozwiązania.

Kategorie diagnostyczne inaczej Problemy zdrowotne	Wybrane potencjalne czynniki wywołujące, przyczyny
Ryzyko ponizenia godności ludzkiej	Nieadekwatna partycypacja w podejmowaniu decyzji
	Utrata kontroli nad funkcjami ciała
	Obnażanie ciała
Zaburzenia komunikacji werbalnej	Zmiany w ośrodkowym układzie nerwowym
	Zaburzenia krążenia krwi w obrębie mózgu
	Zaburzenia fizjologiczne
	Efekty uboczne leków
Brak nadziei	Pogarszający się stan fizjologiczny
	Długotrwały stres
	Przedłużające się ograniczenie aktywności powodujące izolację
Zaburzenia równowagi w odżywianiu: mniej niż organizm potrzebuje	Czynniki biologiczne
	Czynniki ekonomiczne
	Niezdolność do spożywania pokarmu
Zaburzona perystaltyka przewodu pokarmowego	Fizjologiczne starzenie się
	Karmienie enteralne
	Unieruchomienie
Zmniejszona wydolność serca	Zmieniona częstość akcji serca
	Zmieniony rytm serca
	Zmieniona kurczliwość mięśnia sercowego
Ryzyko zachłyśnięcia	Oslabiona motoryka żołądkowo-jelitowa
	Zwiększone zaleganie żołądkowe
	Zaburzenia połykania

ODRA PONOWNIE W ATAKU

Dorota Kosiorek - magister pielęgniarstwa, pielęgniarka oddziałowa oddziału Pediatrycznego V Chorób Zakaźnych w Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym w Olsztynie, sekretarz ORPiP i przewodnicząca Komisji Etyki i Historii Zawodu przy ORPiP w Olsztynie

Odra to wirusowa choroba zakaźna wywołana przez RNA wirusa z rodziny Paramyxoviridae. Jedynym rezerwuarem zakażenia jest chory człowiek. Po zetknięciu się z nim ryzyko zachorowania wynosi 90–95%. W populacji nie szczepionej tzn. podatnej na zachorowanie jeden chory zaraża średnio aż 12-18 osób.

Analizując dane statystyczne i epidemiologiczne dotyczące zachorowań na odrę w krajach Unii Europejskiej (dostępne na stronie internetowej ECDC www.ecdc.gov) łatwo zauważymy, że sytuacja epidemiologiczna odry w krajach UE/EOG od kilku lat ma tendencję wzrostową. W roku 2017 zaobserwowano prawie 4-krotny wzrost liczby zachorowań na odrę w stosunku do lat poprzednich. Po rekordowo niskim poziomie 5273 przypadków odry w 2016 r. w roku 2017 zarejestrowano zachorowania u 14600 osób.

Najwięcej przypadków zachorowań na odrę zarejestrowano w Rumunii (5 608), we Włoszech (5 098), w Grecji (967), Niemczech (929), co stanowiło odpowiednio 38%, 35%, 7% i 6% wszystkich przypadków zgłaszanych przez kraje UE/EOG oraz na Ukrainie (4767), w Serbii (702), Tadżykistanie (649), Francji (520), Federacji Rosyjskiej (408), Belgii (369), Wielkiej Brytanii (282), Bułgarii (167), Hiszpanii (152), Czechach (146) i Szwajcarii (105).

Od początku 2018 roku na Ukrainie potwierdzono 32 489 przypadków odry, czternaście osób zmarło. W Polsce również sytuacja epidemiologiczna dynamicznie się rozwija, mimo że wciąż jest lepsza niż w krajach sąsiednich. W 2017 r. zgłoszono 58 zachorowań na odrę, natomiast w okresie od 1 stycznia do 31 października 2018 r. zarejestrowano już 144 przypadki.

Niepokojącym zjawiskiem jest pojawianie się lokalnych ognisk epidemicznych, w których chorują głów-

nie osoby nieszczepione, zwłaszcza dzieci oraz obcokrajowcy krajów o wysokiej zapadalności na odrę.

Wirus odry przenoszony jest drogą powietrzną (inhalacyjną) i kropelkową poprzez bezpośrednią styczność z wydzieliną jamy nosowo-gardłowej chorego. Bardzo rzadko zakażenie następuje drogą pośrednią przez przedmioty świeżo zanieczyszczone wydzieliną z jamy nosowo-gardłowej. Okres wylęgania choroby wynosi 6 – 19 dni (średnio 13 dni). Wirusy odry dostają się do organizmu przez usta lub nos oraz przez spojówki. Po namnożeniu w błonach śluzowych przedostają się do różnych organów, tj.: skóry, nerek, żołądka, jelit, wątroby, mózgu, płuc. Osoba zakażona wirusem odry jest zakaźna dla otoczenia jeszcze przed wystąpieniem jakichkolwiek klinicznych objawów choroby (nawet do 5 dni przed wystąpieniem wysypki), z największym nasileniem zakaźności w okresie 2-3 dni przed wystąpieniem wysypki odrowej, tj. w okresie występowania wstępnych niecharakterystycznych objawów: gorączki, nieżytu dróg oddechowych (nieżyt nosa i suchy kaszel) i zapalenia spojówek.

Pierwszym objawem odry jest wysoka gorączka, która rozpoczyna się około 8-13 dni od zakażenia i trwa od 1 do 7 dni. We wstępnej fazie choroby, osoba chora może mieć objawy ostrego nieżytu górnych dróg oddechowych tj. katar, kaszel, zapalenie spojówek ze światłowstrętem i małe plamki po wewnętrznej stronie policzków oraz na języku. Po kilku dniach, na twarzy i karku pojawia się plamisto-grudkowa wysypka. Przez kolejne 3 dni, rozprzestrzenia się (zstępuje) ona z głowy na tułów, a następnie na ręce i nogi. Wysypka utrzymuje się przez 3 do 7 dni, potem ustępuje, pozostawiając brunatne przebarwienia i delikatne złuszczenie naskórka.

Odra zwykle jest chorobą o łagodnym lub umiarkowanie ciężkim przebiegu. Najcięższe powikłania po odrze to ślepota, zapalenie mózgu, ostra biegunka (prowadząca do odwodnienia), zapalenie uszu i ostre zapalenie układu oddechowego, w tym zapalenie płuc, które jest najczęstszą przyczyną śmierci w wyniku zakażenia wirusem odry. Wskaźnik śmiertelności może wahać się od 1-5%, ale może osiągać również 25% (m.in. w populacjach z dużym odsetkiem osób niedożywionych i słabym dostępem do opieki zdrowotnej). Rzadkim powikłaniem odry jest podostre stwardniające zapalenie mózgu (SSPE) którego objawy ujawniają się po kilku – kilkunastu latach od zachorowania na odrę, która to choroba ma śmiertelny przebieg. Osoby, które przechorowały odrę są przeciw niej uodpornione do końca życia.

W dniu 9 listopada 2018 roku Główny Inspektor Sanitarny i Krajowy Konsultant w dziedzinie chorób zakaźnych wydali wytyczne dotyczące postępowania przeciwepidemicznego w związku z pojawieniem się w podmiocie leczniczym osoby z podejrzeniem zachorowania na odrę. Zaleca się, aby w przypadku podejrzenia odry u osoby przebywającej w placówce opieki zdrowotnej ściśle przestrzegać procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń drogą kropelkową.

Do metod ograniczania szerzenia się zakażeń drogą kropelkową należą:

- stosowanie przez chorego maseczki na twarz,
- stosowanie maseczek ochronnych z filtrem (np. N95 lub o podobnej skuteczności) przez wszystkich pracowników kontaktujących się z chorym.
- w przypadku każdej osoby chorej z objawami wysokiej gorączki, nieżytu górnych dróg oddechowych

wych, z zapaleniem spojówek, światłowstrętem, suchym kaszlem, następnie wysypką zaczynającą się za uszami kolejno na twarzy, w następnych dniach zajmującej tułów i kończyny (o zstępującym charakterze) grubo plamistej i ze skłonnością do zlewania się należy podejrzewać zakażenie wirusem odrzy i takiego chorego należy izolować,

- najlepszym rozwiązaniem jest udzielenie porady lekarskiej w warunkach wizyty domowej, w miejscu pobytu chorego,
- w przypadku zgłoszenia się chorego bezpośrednio do lekarza po udzieleniu świadczenia zdrowotnego pomieszczenia i wyposażenie nie wymagają szczególnych zabiegów dekontaminacyjnych. Dezynfekcji należy poddać powierzchnie zabrudzone wydzielinami lub wydaliniami osoby chorej.

Wirus odrzy ginie samoistnie poza ustrojem człowieka i nie powoduje długotrwałej kontaminacji pomieszczeń i wyposażenia lecznicy, a tym samym nie przenosi się w wyniku styczności z powierzchniami w tych pomieszczeniach i ich wyposażeniem. Działaniem wystarczającym

jest odczekanie ok. 20 minut po badaniu osoby chorej na odrę zanim do pomieszczenia zostanie przyjęty kolejny pacjent.

Pacjent, u którego rozpoznano odrę, jeżeli nie wymaga leczenia w warunkach szpitalnych, powinien zostać pouczony o konieczności pozostawania w izolacji w warunkach domowych do 3 dnia włącznie, liczonego od chwili pojawienia się wysypki.

Za podatne na zachorowanie uznaje się wszystkie osoby, które nie posiadają udokumentowanego szczepienia lub nie przechorowały odrzy. Z tej grupy nie uodpornione dzieci są najbardziej narażone na odrę i powikłania po tej chorobie. Jedynie niemowlęta do 6. miesiąca życia, których matki chorowały na odrę lub były przeciwko niej szczepione, są chronione. Spośród osób wrażliwych na zachorowanie należy dodatkowo wyróżnić pacjentów z grup zwiększonego ryzyka, u których należy się spodziewać szczególnie ciężkiego przebiegu choroby oraz zwiększonego ryzyka rozwoju powikłań i zgonu.

W Polsce przed wprowadzeniem szczepień przeciw odrze (lata 1955-1974) liczba rejestrowanych przypadków kształtowała się od

70 000 do 130 000 w latach pomiędzy epidemiemi oraz od 135 000 do 200 000 w latach epidemicznych. Umierało 200-300 dzieci, a tysiące miało ciężkie powikłania wymagające długotrwałej hospitalizacji. Najskuteczniejszą metodą zapobiegania chorobie są szczepienia, które zapobiegają zakażeniom, powikłaniom i zgonom powodowanym przez odrę. Szczepionka przeciw odrze występuje w postaci połączonej (skojarzonej) jako szczepionka przeciw odrze, śwince i różyczce (tzw. MMR). W jej skład wchodzi żywe, osłabione wirusy. Nie zawiera adiuwantów. Szczepienie przeciw odrze należy do szczepień obowiązkowych (bezpłatnych) podawanych w Polsce w 13-15 mies. życia oraz 10 roku życia. Skuteczność szczepienia po podaniu 2 dawek szczepionki wynosi 98-99%, utrzymuje się do końca życia.

Dopóki odra będzie występowała na świecie, konieczna jest znajomość zasad profilaktyki poekspozycyjnej. Wczesne wdrożenie prawidłowego postępowania pozwala nie tylko zminimalizować ryzyko zachorowania osób z kontaktu, ale również ograniczyć rozwój ognisk epidemicznych.

KONFERENCJE, SYMPOZJA, SZKOLENIA

INTERDYSCYPLINARNA KONFERENCJA PALIATYWNA POMORSKIEGO HOSPICIUM DLA DZIECI

Gdańsk 7 - 8 września 2018 rok

Anna Kołakowska - pielęgniarka Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy w Olsztynie, Oddział Kliniczny Onkologii i Hematologii Dziecięcej

W dniach 7-8 września 2018 r. odbyła się Interdyscyplinarna Konferencja Paliatywna Pomorskiego Hospicjum dla Dzieci „Wybrańcy bogów umierają wcześniej...”. Jednym z powodów zorganizowania konferencji był jubileusz dziesięciolecia istnienia Hospicjum w Gdańsku. Stało się to także okazją do

spotkania ludzi zaangażowanych w ruch hospicyjny, pracowników hospicjów, sympatyków i również członków rodzin dzieci, które były pacjentami hospicjum.

Każdy dzień konferencji składał się z trzech sesji. Pierwsza dotyczyła wycofania się z uporczywej terapii z punktu widzenia klinicysty

i prawnika. Swoje refleksje o śmierci i umieraniu wynikające z doświadczenia długoletniej pracy na oddziale intensywnej terapii przedstawił dr n.med. Marcin Rawicz. O dylematach lekarza pediatry w aspekcie uporczywego leczenia i o leczeniu żywieniowym mówiła dr n. med. Anna Borkowska. Kolejne tematy to

głos prawników. O granicach terapii medycznych, prawach pacjenta i opiekuna prawnego oraz alternatywie dla modelu zgody zastępczej ze swadą, a jednocześnie rzeczowo opowiadali mecenas Aneta Sieradzka, dr Dominika Tykwińska-Rutkowska i dr Tomasz Widlak.

Następna sesja poświęcona wsparciu emocjonalnemu i duchowemu dziecka i rodziny akcentowała wymiar wielokulturowości. Medycyna wobec różnic kulturowych – to wystąpienie pani Katarzyny Kałduńskiej, pielęgniarki PHD. A na pytanie: czy najtrudniejw okresie umierania opiekować się ateistą odpowiadała prof. dr hab. n. med. Krystyna Walden-Gałuszko.

„Boli nie tylko ciało...” - to tytuł ostatniej sesji pierwszego dnia konferencji. Cierpienie dziecka i młodego dorosłego w kontekście egzystencjalnym, społecznym i duchowym naświetliła mgr Agnieszka Chmiel-Baranowska. „Czy mam prawo do miłości?” – rozważania o emocjach i seksualności niepełnosprawnej młodzieży poprowadził prof. dr hab. Zbigniew Izdebski. O problemach rodzeństw pacjentów przewlekłe lub terminalnie chorych – dzieci, które muszą zrozumieć – opowiadała mgr Dominika Krawczyk i pani Joanna Świeczkowska – dorosła siostra dziecka z chorobą przewlekłą.

Każda sesja zakończona była krótkim filmem, w którym pacjent hospicjum lub jego rodzic, rodzice opowiadali o sobie, swojej codzienności, o życiu. Niektórzy z pacjentów już przeszli na drugą stronę życia.

Można powiedzieć, że to był ich „testament”, podziękowanie dla tych, którzy z nimi byli i przestanie dla nas, do których dotarł ten film. Znalazły się tam również słowa mam po stracie dziecka. Były to bardzo przejmujące wypowiedzi ludzi dla których Hospicjum powstało i istnieje. Ich świadectwo sensu tej instytucji.

Dzień drugi konferencji rozpoczął blok tematyczny o praktycznych narzędziach i technologiach ułatwiających pracę w domowej opiece paliatywnej. Dr Sławomir Przewłocki zaprezentował test, który ma za zadanie wyjaśnić mowę ciała ludzi umierających. Skale oceny stanu pacjenta terminalnego pomocne w praktyce lekarza i pielęgniarki hospicjum domowego przybliżyła mgr Agnieszka Narloch. Natomiast pani Paula Rettinger (jedna z autorek, pomysłodawczyń oprogramowania) ukazała Aplikację Hospicare jako przydatne i niezbędne narzędzie, a jednocześnie pomost między rodziną i medycyną.

„Dziecko w hospicjum, jak do niego dotrzeć?” – na to pytanie udzielał odpowiedzi ukazując szeroki wachlarz arteterapii – innego wymiaru hospicjum, mgr Piotr Janiewicz. Mgr Katarzyna Łuszczak, pozostając w tym samym kręgu tematycznym opowiedziała o swojej pracy – komunikacji z pacjentem niemówiącym za pomocą wzroku.

Sesja kończąca konferencję dotyczyła wybranych zagadnień leczenia objawowego w domowej opiece paliatywnej nad dziećmi. Nieopiodowe leki przeciwbólowe mające zastosowanie w pediatrii przedstawił

dr n. med. Maciej Niedźwiecki. Swoją niepublikowany jeszcze artykuł o medycznych następstwach metabolizmu morfiny zaprezentował dr n. med. Zbigniew Żylicz. Również wynikami swojej pracy podzielił się dr n. med. Marek Bachański, mówiąc o praktycznym zastosowaniu konopi w leczeniu schorzeń, z przewagą schorzeń neurologicznych.

Na zakończenie każdego panelu, tak pierwszego, jak i drugiego dnia była okazja do zadawania pytań prelegentom. Przedstawione zagadnienia pobudziły do dyskusji, wymiany opinii i doświadczeń, ale także zaciekawiały i poruszyły. Takie było zamierzenie organizatorów. Wybrane przez nich tematy okazały się trafione, dotyczyły rzeczywistych problemów pracowników hospicjów i nie tylko. Konferencja spotkała się z dużym odzewem – przybyło na nią 140 osób. Byli to lekarze, psychologowie, pielęgniarki, inni pracownicy hospicjów, reprezentanci wolontariuszy i rodzin pacjentów z całej Polski, również z Litwy, z Wilna. Wymienić należy współorganizatorów konferencji i jednocześnie osoby współtworzące Pomorskie Hospicjum dla Dzieci – panią Małgorzatę Bałkowską, Prezes Fundacji Pomorskie Hospicjum dla Dzieci i pana dra. n. med. Macieja Niedźwieckiego, Przewodniczącego Rady Fundacji Pomorskie Hospicjum dla Dzieci. Im, jako przedstawicielom społeczności hospicyjnej chcę podziękować za pomysł zorganizowania konferencji, codzienną pracę, tworzenie hospicjum i promowanie jego idei.

SPOTKANIE EDUKACYJNE DZIAŁANIA ZAPOBIEGAWCZE POWIKŁANIOM I ZAKAŻENIOM W ZABIEGACH INWAZYJNYCH Olsztyn - 28 września 2018 rok

Ewa Romankiewicz

Przewodnicząca Komisji Epidemiologicznej

W dniu 28.09.2018 roku odbyło się spotkanie edukacyjne pod tytułem „Zero powikłań i zakażeńw zabiegach inwazyjnych – działania w oparciu o dowody kliniczne i najlepsze praktyki”.

Spotkanie zorganizowane zostało przez Komisję Epidemiologiczną działającą przy Okręgowej Radzie Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur oraz 3M Poland sp. z o. o.

W spotkaniu szkoleniowym uczestniczyła zaproszona przez komisję Pani mgr farm. Marlena Sadowska, Przewodnicząca Sekcji Farmacji Szpitalnej. Pierwszym prelegentem był Pan Przemysław Lenartowicz,

który przedstawił tematykę związaną z patogenezą i prewencją zakażeń krwi odcewnikowych w oparciu o dowody kliniczne. Przedstawił istotną rolę w dezynfekcji rąk w profilaktyce zakażeń obsługiwanych cewników naczyniowych założonych u pacjentów. Przedstawione zostały również specjalistyczne opatrunki, które służą do mocowania cewników naczyniowych z zabezpieczeniem skóry pacjenta przed jej mechanicznym uszkodzeniem. Kolejnym poruszoną tematem na spotkaniu było przygotowanie pacjenta do zabiegu chirurgicznego. Problematykę tą przybliżyła Pani Maria Wiśniewska. Zagadnienia poruszone podczas wystąpienia były szczególnie istotne

w odniesieniu do profilaktyki zakażeń miejsca operowanego. Uczestnikom spotkania przedstawiono czynniki ryzyka, punkty krytyczne, które mogą być eliminowane poprzez wdrożenie właściwych procedur opartych na wytycznych, rekomendacjach i badaniach klinicznych.

Mamy nadzieję, że spotkanie edukacyjne spełniło oczekiwania uczestników.

VI OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWO – SZKOLENIOWA PSPIPP PIELĘGNIARSTWO PSYCHIATRYCZNE – W TEORII I PRAKTYCE Ząbki pod Warszawą - 11 października 2018r.

Jolanta Ewertowska - Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie

Statystyki pokazują, że z roku na rok przybywa zarówno młodych, jak i starszych osób, które borykają się z różnego typu zaburzeniami psychicznymi. Bardzo ważne jest aby móc udzielić im fachowej pomocy i wsparcia w godnych warunkach i dobrze do tego celu przygotowanych placówkach.

Konferencja odbyła się w podwarszawskich Ząbkach w jednym z najnowocześniejszych szpitali psychiatrycznych w kraju i w Europie. Nowy obiekt otwarty 6 października 2018 roku jest nowoczesny, proekologiczny, przyjazny pacjentom. Zaprojektowany jest tak aby pacjenci czuli się w nim dobrze i komfortowo. W skład głównego pawilonu wcho-

dzi siedem segmentów połączonych strefą wielofunkcyjną, przypominającą ogród zimowy i prowadzącą do miejsc wypoczynku i terapii. W skład szpitala wchodzi między innymi centrum rehabilitacyjne oraz oddziały stacjonarne w których dostępnych będzie w sumie 300 łóżek. Stworzona została także przestrzeń rekreacyjno – sportowa.

Gości spotkania przywitał Prezes Mazowieckiego Szpitala Wojewódzkiego Drewnica, Roman Jędrzejczak wspólnie z Anną Kamińską Wiceprezes Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek i Pielęgniarzy Psychiatrycznych oraz Anną Dudek – Konsultantem Wojewódzkim w Dziedzinie Pielęgniarstwa Psychiatrycznego. W kolejnych prezentacjach przedstawiono niżej wymienione zagadnienia:

1. Działalność Ambulatorium dla Imigrantów LVR Klinik Viersen w Niemcy.
2. Wyzwania wielokulturowości w opiece medycznej w Polsce.
3. Pacjent psychiatryczny Domu Opieki – DPS Lekarza Senior.
4. Wiedza i postawa społeczności powiatu ciechanowskiego wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.
5. Empatia pielęgniarek w opiece nad pacjentem z demencją.
6. Samookaleczenia wśród młodzieży – istota i przyczyny.
7. Doradca do spraw zdrowienia i wsparcia.
8. Sytuacja demograficzna i wypalenie zawodowe personelu pielęgniarskiego zatrudnionego na wybranych oddziałach psychiatrycznych na terenie województwa mazowieckiego.

Podczas konferencji odbyły się równocześnie dwa warsztaty tematyczne w grypcach:

1. Warsztaty z wykorzystaniem kombinezonu geriatrycznego w grupach 3 osobowych.
2. Komunikacja z osobą z zaburzeniami psychicznymi i jej bliskimi w grupach 15 osobowych.

Ciekawym doświadczeniem był udział w warsztatach z wykorzystaniem kombinezonu geriatrycznego.

Warsztaty te zorganizowane w ramach kampanii społecznej „Zrozumieć starość” przygotowane są z myślą o osobach, które w codziennym życiu, pracy, rodzinie zajmują się osobami w podeszłym wieku. Polegały one na założeniu na siebie kombinezonu z odpowiednio przygotowanymi ograniczeniami i obciążeniami w obrębie głowy, oczu, uszu, szyi, pleców, dłoni, stawów. Następnie wykonywaniu podstawowych czynności życiowych między innymi takich jak opłata za zakupy,

nadanie przesyłki poleconej na pocztę, schodzenie i wchodzenie po schodach, sięganie po przedmioty z półek itp. Poprzez testowanie kombinezonu uczestniczący w spotkaniu pielęgniarki i pielęgniarze na własnej skórze mogli przekonać się i przekonali, jak czują się Ci najstarsi z ich podopiecznych.

W konferencji uczestniczyło 90 osób w tym 40 studentów pielęgniarstwa psychiatrycznego z opiekunami z Niemiec. Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie reprezentowało 5 pielęgniarek.

KONFERENCJA SZKOLENIOWA LECZNICTWO PSYCHIATRYCZNE NA PRZESTRZENI DZIEJÓW Ława 20 września 2018 rok

Dorota Dziedziula

Przewodnicząca Komisji d/s. Opieki Psychiatrycznej ORPiP

Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego to święto, które zostało ustanowione w 1992 roku przez Światową Federację Zdrowia Psychicznego. Jego celem jest zwrócenie uwagi na dbałość i troskę o zdrowie psychiczne, pomoc osobom chorym z naszego otoczenia, ulepszania opieki medycznej nad chorymi psychicznie i na wszystkie sprawy dotyczące zaburzeń psychicznych.

Z okazji Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego w dniu 20 września 2018 roku, w Sali Konferencyj-

nej Starostwa Powiatowego w Ławie zorganizowana została Konferencja szkoleniowa pt: „**Lecznictwo psychiatryczne na przestrzeni dziejów**”. Patronat honorowy konferencji objęła Wioletta Gadecka – Konsultant Wojewódzki w Dziedzinie Pielęgniarstwa Psychiatrycznego. Organizacji spotkania podjął się Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego w Ławie, przy współorganizacji Komisji ds. Opieki Psychiatrycznej ORPiP Regionu Warmii i Mazur. Gospodarzem konferencji była Bożena Raczkowska – Dyrek-

tor ds. Pielęgniarstwa Powiatowego Szpitala w Ławie.

Oryginalne spojrzenie na temat „Lecznictwa psychiatrycznego od starożytności do wieku XVIII” zaprezentowała Irena Rozmanowska – specjalista w dziedzinie pielęgniarstwa psychiatrycznego, natomiast „Najważniejsze założenia teorii Zygmunta Freuda” przedstawiła Ewa Majewska – psycholog, z kolei zagadnienia związane z „Psychiatrią od Zygmunta Freuda po teraźniejszość” przybliżyła Anna Betley Duda – lekarz medycyny, specjalista

psychiatra, seksuolog. Atmosferę spotkania wzbogacił występ zespołu muzycznego działającego przy Olsztyńskim Stowarzyszeniu Psychicznie i Nerwowo Chorym „Paja Brava”, który został nagrodzony gromkimi oklaskami publiczności.

Okręgową Radę Pielęgniarek i Położnych reprezentowała Mirosława Sokół, a wśród gości i uczestników konferencji byli liczni przedstawiciele Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej z Działdowa, Szpitala Psychiatrycznego SP ZOZ z Węgorzewa, Wojewódzkiego Zespołu Lecznictwa Psychiatrycznego z Olsztyna i Powiatowego Szpitala im. Władysława Biegańskiego z Iławy.

Po konferencji gospodarze zaprosili gości na zwiedzanie malowniczo po-

łożonej Iławy, której walory dodatkowo podkreśliła piękna i słoneczna aura.

II KONFERENCJA PIEŁĘGNIARSTWA OPERACYJNEGO W ONKOLOGII Poznań 14 września 2018 rok

Dorota Jakubowska-Sławińska - Przewodnicząca Komisji ds. Pielęgniarstwa Operacyjnego

W dniu 14 września 2018 r. w Wielkopolskim Centrum Onkologii odbyła się II Konferencja Pielęgniarstwa Operacyjnego w Onkologii zatytułowana „Innowacyjne metody operacyjne w odniesieniu do powszechnie i sporadycznie występujących nowotworów”. Organizatorami konferencji były Pielęgniarki i Położne Operacyjne Wielkopolskiego Centrum Onkologii, Zespół Pielęgniarek Operacyjnych OIPiP w Poznaniu przy współpracy z Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Instrumentarzystek i Stowarzyszeniem na Rzecz Rozwoju Chirurgii Małoinwazyjnej.

Tematem wiodącym spotkania były nowotwory gruczołu piersiowego. O nowych metodach wykorzystywanych w poznańskiej placówce opowiedział dr n. med. Piotr Nowaczyk. To w Poznaniu rozpoczęła swoją działalność pierwsza w kraju Pracownia Biopsji Mammotomicznej, dysponująca nowoczesnym stereotaktycznym aparatem mammotomicznym. Urządzenie to umożliwia ambulatoryjne, miniinwazyjne w znieczuleniu miejscowym, pobranie materiału diagnostycznego

ze zmian niepalpacyjnych w piersi, wykrytych mammograficznie. Opowiedział również o leczeniu raka piersi metodą oszczędzającą oraz amputacji z jednoczasową rekonstrukcją, metoda ta jest coraz częściej wykorzystywana po operacjach onkologicznych.

Dzięki temu pacjent poddany okaleczającym zabiegom chirurgicznym wychodzi do domu bez szpecących blizn i defektów kosmetycznych.

Chirurgia piersi *less is better* („mniej to lepiej”) w odniesieniu do chirurgii onkologicznej oznacza, że należy realizować cele leczenia chirurgicznego poprzez minimalizowanie zakresu wycięcia tkanek. Należy starać się oszczędzać jak najwięcej zdrowych tkanek, operować precyzyjniej i mniej traumatycznie, ale jednocześnie wystarczająco radykalnie, co znajduje swoje zastosowanie w poznańskim szpitalu. Typowym przykładem takiego postępowania jest leczenie oszczędzające piersi tzw. BCT (ang. *breast conserving therapy*) u chorych na raka piersi. BCT jest leczeniem sko-

jarzonym polegającym na usunięciu guza z dostatecznie szerokim marginesem zdrowych tkanek, usunięciu pachowych węzłów chłonnych, oraz uzupełnieniu zabiegu radioterapią. Jest to metoda alternatywna do radykalnej amputacji piersi. W Wielkopolskim Centrum Onkologii tego typu zabiegi dostosowane są indywidualnie dla każdego pacjenta przez interdyscyplinarny zespół specjalistów.

Ciekawostką tego spotkania była bezpośrednia transmisja z sali operacyjnej, gdzie 37 letniej pacjentce po usunięciu zmiany gruczołu piersiowego, wszczepiono protezę oraz zastosowano lipofiling.

Pielęgniarka operacyjna pani Dorota Lang przedstawiła rolę pielęgniarki w zabiegach rekonstrukcyjnych piersi oraz instrumentarium stosowane do tego typu zabiegów.

W programie znalazły się też inne ciekawe wystąpienia, między innymi:

- Chemioterapia dootrzewnowa, mgr Beata Murawska, Centralny Blok Operacyjny, Szpital Praski, Warszawa

• Guzy serca, mgr Sabina Dyszy, Blok Operacyjny, Śląskie Centrum Chorób Serca, Zabrze

• Leczenie chirurgiczne nowotworów prostaty, mgr Jolanta Plens - Gałaska, Szpital Św. Rodziny, Poznań

• Rekonstrukcja kończyny dolnej po częściowej amputacji z wykorzystaniem uszypułowanego płata skórno-mięśniowego, u pacjenta pediatrycznego, mgr Agnieszka Ciołkowiak, Blok Operacyjny, Specjalistyczny Zespół Opieki nad Matką i Dzieckiem, Poznań

Tematy konferencji wywołały zainteresowanie wśród pielęgniarek z wielu regionów naszego kraju. Choroby nowotworowe coraz częściej występujące w społeczeństwie wymagają pogłębiania wiedzy, stosowania nowych technik oraz indywidualnego, interdyscyplinarnego podejścia do pacjenta, aby jak najlepiej pomóc ludziom w tak ciężkiej życiowej sytuacji.

VII KONFERENCJA POŁOŻNA W CZORAJ, DZIŚ I JUTRO – DLA DOBRA PACJENTA Olsztyn 24 października 2018 rok

Barbara Chojnowska - magister położnictwa, członek Komisji ds. Położnych
Ewa Fijolek - doktor nauk medycznych, Przewodnicząca Komisji ds. Położnych

W dniu 24 października 2018 r., w siedzibie Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Olsztynie odbyła się konferencja „Położna wczoraj, dziś i jutro – dla dobra pacjenta”, zorganizowana przez Komisję ds. Położnych działającą przy Okręgowej Radzie Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur w Olsztynie i Konsultanta Wojewódzkiego w Dziedzinie Pielęgniarsstwa Położniczego i Ginekologicznego. Konferencję otworzyła wiceprzewodnicząca ORPiP mgr Mirosława Sokół, która przywitała uczestników podziękowała za liczne przybycie. Następnie Konsultant Wojewódzki w Dziedzinie Pielęgniarsstwa Położniczego i Ginekologicznego – mgr Beata Binek przedstawiła nowe standardy organizacyjne opieki okołoporodowej, które obowiązywać będą od 01.01.2019 r. Zwróciła ona szczególną uwagę na zmiany w zapisach nowego standardu w porównaniu z poprzednim i współistniejącymi

rozporządzeniami: łagodzenia bólu porodowego, prowadzenia ciąży, porodu i porodu, które od stycznia nie będą obowiązywać. Zastąpi je omawiany standard, który ma zapewnić wyższą jakość opieki, jak twierdzi ustawodawca.

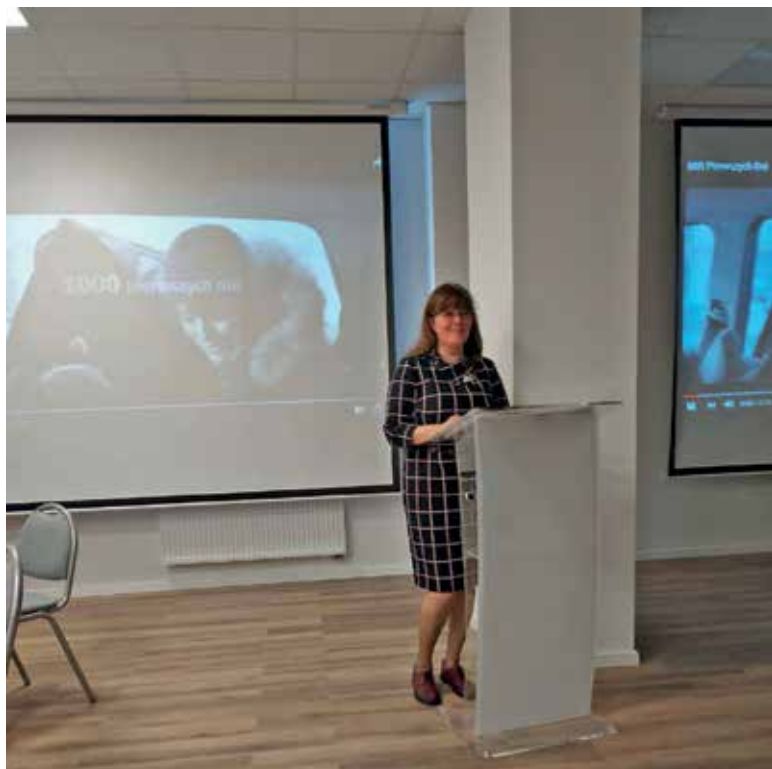
Następny bardzo istotny temat omówiła w swoim wystąpieniu mgr Małgorzata Drężek – Skrzeczewska, przedstawiając wdrażanie działań edukacyjnych i informacyjnych zwiększających zgłaszalność na badania profilaktyczne raka szyjki macicy. Prelegentka podkreśliła edukacyjną i informacyjną rolę położnej wpisanej w jej zawodowe zadania, opowiedziała o swojej zawodowej misji – profilaktyce (dotyczącej nie tylko nowotworów) i o tym, jak ta misja trafiała, do jak najszerzego grona pacjentów.

Działania edukacyjne oraz psychoprofilaktyka okołoporodowa, a wzrost świadomości kobiet wobec konsekwencji zdrowotnych medyka-

lizacji porodu drogami natury, były tematem burzliwej dyskusji przeprowadzonej przez mgr Jowitę Dubel – Mikulską, wspomaganą przez współpracującą z nią koleżankę położną, która cieszy się wcale niedługim stażem pracy na sali porodowej, a mimo to prowadzi porody w pełni naturalne bez zbędnych interwencji medycznych. Prelegentki mówią, że wystarczy dobra współpraca z rodzącą i pokazanie rodzicom porodu, jako narodzin nie tylko dziecka, ale również rodzicielstwa.

Dla uspokojenia nastrojów po konstruktywnej dyskusji głos zabarała położna Barbara Rainko, omawiając profilaktykę konfliktu serologicznego. Przypomniała obecnym, na czym polega konflikt serologiczny, jakie są jego przyczyny i jak możemy mu zapobiegać. Skupiając się na stosowanej dotychczas profilaktyce po porodach i poronieniach przybliżyła wytyczne obowiązujące od 1 stycznia 2018 roku, według których

kobiety ciężarne mogą liczyć na sfinansowanie leczenia konfliktu serologicznego. Wszystko dzięki zakwalifikowaniu podania immunoglobuliny do katalogu świadczeń gwarantowanych, dlatego też **podanie immunoglobuliny anty-RhD** pacjentce RhD-ujemnej w 28-30 tygodniu ciąży (o ile nie wykryto u niej przeciwciał anty-RhD) jest bardzo zasadne i jednocześnie finansowane w ramach świadczeń gwarantowanych przez Ministerstwo Zdrowia.

Następnym prelegentem była mgr Ewa Doroszkiewicz Rzecznik Okręgowego Sądu Pielęgniarek i Położnych, która przybliżyła nam zagadnienia z zakresu odpowie-

dzialności zawodowej położnej. Podkreślała, że wszelkie działania, czynności zawodowe są obarczone odpowiedzialnością i trzeba je wykonywać zgodnie z aktualną wiedzą i obowiązującym prawem. Jest to możliwe wyłącznie wtedy, gdy znamy to prawo i posiadamy wiedzę na powyższy temat.

Tematem wieńczącym konferencję był wykład Przewodniczącej Komisji ds. Położnych przy ORPiP w Olsztynie dr n.med. Ewy Fijołek pt. „Położna Stanisława Leszczyńska – osobowość, siła moralna i wzór godny naśladowania”. Historia niezłomnej położnej, która przyjęła na świat 3000 dzieci

urodzonych w „czasach zagłady” w obozie w Auschwitz. Współtowarzyszki z obozu zapamiętały ją, jako tą, która niestrudzenie i praktycznie bez odpoczynku wspierała rodzące. Była oazą spokoju oraz opoką dla wszystkich uwięzionych kobiet. Historia Stanisławy Leszczyńskiej poruszyła uczestników konferencji.

Oprócz głównych tematów przedstawiono również aktualne doniesienia z zakresu pobierania komórek macierzystych, profilaktyki krzywicy, budowania odporności i rodzajów wsparcia laktacyjnego dla kobiet po porodzie. Mamy nadzieję, że konferencja spełniła oczekiwania przybyłych koleżanek położnych.

II WARSZTAT DLA POŁOŻNYCH - PROBLEMY LAKTACYJNE OLSZTYN 20.06.2018 r.

Barbara Chojnowska - magister położnictwa, członek Komisji ds. Położnych przy ORPiP w Olsztynie

W dniu 20 czerwca 2018 w Sali konferencyjnej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Olsztynie odbył się warsztat pt. „Problemy laktacyjne”, zorganizowany przez Komisję ds. Położnych przy ORPiP w Olsztynie

nie oraz Konsultanta Wojewódzkiego w Dziedzinie Pielęgniarstwa Położniczego i Ginekologicznego.

Warsztat oprócz praktycznych rozwiązań najczęstszych problemów laktacyjny miał formułę deba-

ty, w której prowadzące Agnieszka Terska i Barbara Chojnowska starały się wspólnie znaleźć rozwiązania tych problemów opierając się na swojej wieloletniej praktyce w tym zakresie.

Nawał mleczny - trudne początki laktacji?

W 2–6. dobie po porodzie piersi zaczynają wytwarzać 10-krotnie więcej pokarmu niż dotychczas. Jest to tzw. nawał mleczny - zwiastun udanej laktacji. Piersi robią się coraz pełniejsze i cięższe. Położnica odczuwa niewygodę i narastający niepokój. Maluch może mieć kłopoty ze złapaniem piersi, z której tryska mleko.

Co robić?

Przede wszystkim uspokoić położnicę, bo to zupełnie normalny stan. Przed prawdziwymi problemami uchroni się, jeśli będzie wystarczająco często (8-12 razy na dobę) karmić dziecko w prawidłowej pozycji. Ważne, aby maluch dobrze uchwycił pierś i prawidłowossał.

Jeśli takie postępowanie nie przynosi ulgi i nie wystarcza do opanowania dolegliwości, po każdym karmieniu należy zastosować na piersi zimne okłady. Czasem dobrze jest odciągnąć niewielką ilość pokarmu pomiędzy karmieniami w celu lepszego samopoczucia. Przy zastojach i trudnościach w wypływie pokarmu doskonale sprawdza się taping drenażowy.

Laktacja stabilizuje się w ciągu 3–4 tygodni.

W pierwszych 4 tygodniach, kiedy laktacja się stabilizuje, nie dajemy dziecku smoczka do ssania.

Dlaczego bolą brodawki sutkowe?

WzmóŜona wrażliwość brodawek sutkowych po porodzie zależy od przemian hormonalnych zachodzących w Twoim organizmie. Jest największa w pierwszym tygodniu po przyjściu dziecka na świat, a potem stopniowo ustępuje.

Natomiast rany na brodawkach to przede wszystkim skutek nieprawidłowego ssania. W pierwszych dobach po porodzie mama dopiero się uczy przystawiania malca do piersi i właśnie wtedy najczęściej dochodzi do uszkodzenia brodawek sutkowych. Po opanowaniu techniki przystawiania dziecka ranki goją się w ciągu kilku dni. Na rany można nakładać kremy wspomagające gojenie lub lanolinę.

Dlaczego moje dziecko nie chcessać?

Dzieci nie chcąssać, gdy są brane do karmienia zbyt głodne, płaczące. Czasem potrzebują przerwy na odbicie połkniętego powietrza. Niekiedy noworodek nie potrafi od razu uchwycić piersi, a jego niepokój i płacz mama może interpretować jako niechęć do ssania.

Zdarza się też, że mleko na początku karmienia wypływa bardzo intensywnie, a „zalewany” nim maluch wypuszcza pierś i się niepokoi. W takiej sytuacji można odciągnąć nieco pokarmu przed karmieniem, a w trakcie karmienia pozwolić dziecku odbić połknięte powietrze. We wszystkich wymienionych sytuacjach malucha trzeba wyciszyć, ukoić, trochę odczekać, ponosić wysoko na ramieniu, a potem spokojnie przystawić.

Jeśli musisz podać swojemu dziecku odciągnięty pokarm w pierwszych kilku tygodniach życia, karm je z kubeczka lub tyżeczką, a unikaj butelki ze smoczkiem.

Częste karmienie przez smoczek może spowodować zbyt płytkie chwytanie piersi, słabsze ssanie, niechęć do ssania piersi. Trzeba obserwować malucha i korygować nieprawidłowe zachowania. Starsze niemowlę, które dobrze ssie pierś nie da się „popsuć” butelką. Waż-

ne jest jednak, co w niej jest. Dokarmianie mlekiem modyfikowanym bez wskazań medycznych zaburza laktację.

Silny niepokój lub płacz po rozpoczęciu ssania piersi może być też objawem zapalenia ucha. W takiej sytuacji dziecko powinien zbadać lekarz.

Czy moje dziecko się najada?

Wiele matek myśli, że ma za mało pokarmu. Ta obawa towarzyszy tak wielu mamom, że została nawet opisana w literaturze fachowej jako pozorny niedobór pokarmu. Tymczasem prawdziwy niedobór pokarmu dotyczy bardzo niewielu kobiet. Niepewność matek wynika przede wszystkim z tego, że nie wiedzą, ile mleka dziecko zjadło z piersi. Czasem trudno jest im zaakceptować nieregularność karmień, a tak jest podczas karmienia „na żądanie”.

Tymczasem mama może w prosty sposób sprawdzać, czy dziecko zjada wystarczającą ilość pokarmu, jeśli:

- widzi, że maluch ssie prawidłowo (rozpoznaje cechy dobrego przystawienia do piersi),
- słyszy i widzi, że dziecko regularnie przelęka mleko przynajmniej przez 10 minut z jednej piersi,
- pierś jest po karmieniu miękka,
- dziecko oddaje mocz co najmniej 6 razy na dobę (lub moczy minimum 6 pieluch),
- oddaje 3-4 stolce na dobę.

Jeśli te kryteria są spełnione, a matka nadal ma wątpliwości i jest zaniepokojona, wystarczy co pewien czas sprawdzić masę ciała dziecka. W pierwszym kwartale życia dzieci karmionych piersią przyrost masy ciała wynosi co najmniej 20 g/dobę.

Czy powinienam dokarmiać moje dziecko?

Należy pamiętać, że częsty płacz dziecka, wkładanie rączek do buzi, częste i długie karmienia piersią nie muszą oznaczać, że mamy za mało pokarmu. Nieuzasadnione dokarmianie zaburza równowagę pomiędzy „popytem i podażą”, a laktacja stopniowo zanika.

Dokarmianie dziecka może być konieczne, w przypadku, gdy zbyt wolno rośnie, czyli za wolno zwiększa swoją masę ciała. To jest obiektywne kryterium.

Zawsze w takiej sytuacji należy najpierw podjąć próbę poprawy laktacji. Trzeba poprawić technikę karmienia i zasady postępowania podczas karmienia. Decyzję o konieczności dokarmiania powinien podjąć lekarz. Najkorzystniej jest dokarmiać odciągającym pokarmem. Jednak nie zawsze jest to możliwe i wtedy stosuje się mleko modyfikowane dla niemowląt.

Obrzęk i zapalenie piersi – pierwsze kłopoty?

Zarówno obrzęk, jak i zapalenie piersi stanowią poważne problemy laktacyjne spowodowane błędnym postępowaniem, zwykle w pierwszych tygodniach karmienia. Najczęstszymi przyczynami tych problemów są:

- nieprawidłowa pozycja dziecka przy piersi,
- nieprawidłowe chwytanie i słabe ssanie piersi przez dziecko,
- zbyt długie przerwy między kolejnymi karmieniami.
- nieprawidłowy biustonosz (np. za krótka fiszbina)

Przepełnienie przewodów mlecznych i ucisk na naczynia krwionośne gruczołu, z których płyn (osocze) zaczyna się przedostawać do tkanki gruczołu piersiowego, powodują powstanie obrzęku.

Pierś staje się:

- obrzmiała i twarda,
- gorąca i zaczerwieniona,
- bolesna.

W wyniku dalszego przepełniania się przewodów i pęcherzyków mlecznych pokarm przedostaje się do tkanki gruczołu piersiowego i rozwija się zapalenie. Następnie dochodzi do namnoże-

nia się bakterii w pokarmie. W przebiegu zapalenia piersi, oprócz bólu i zaczerwienienia fragmentu piersi, występują także objawy przypominające grypę: dreszcze, gorączka i złe samopoczucie.

Zarówno obrzękowi, jak i zapaleniu piersi często towarzyszą kłopoty z wypływem mleka (zastój pokarmu).

Jeżeli występuje obrzęk piersi należy:

- często i prawidłowo przystawiać dziecko do piersi w różnych pozycjach,
- w celu złagodzenia bólu i objawów obrzęku można przyjmować leki przeciwzapalne (np. ibuprofen).

Możesz zastosować na piersi okłady:

- ciepłe przed karmieniem – gdy jest kłopot z wypływem mleka (zastój pokarmu),
- taping drenażowy piersi
- zimne (żelowe, lód itp.) po karmieniu – mogą ograniczyć ból i inne przykre dolegliwości.

Należy działać szybko i metodycznie, bo zaniedbanie może doprowadzić do wystąpienia zapalenia piersi. Zaniedbanie zapalenia piersi prowadzi do powikłań (nawrót zapalenia lub ropień piersi). Częste i skuteczne karmienie piersią pozwala na stały przepływ „świeżego” mleka przez przewody mleczne, utrudnia-

jąc rozwój bakteriom. Jednocześnie chroni matkę przed zmniejszeniem produkcji pokarmu, co niestety bywa powikłaniem obrzęku i zapalenia piersi.

Gdy dolegliwości nie ustępują lub się nasilają, jeśli oprócz zaczerwienienia i bólu piersi utrzymuje się wysoka gorączka i objawy przypominające grypę:

- które utrzymują się ponad 24 godziny,
- lub masz pęknięcia (ranki) na brodawkach piersiowych

Zalecane powyżej postępowanie w przypadku wystąpienia obrzęku może być także skuteczne w pierwszej dobie zapalenia piersi. Jeśli nie nastąpi poprawa lub współistnieje uszkodzenie brodawek sutkowych – konieczne jest leczenie antybiotykiem przez 10–14 dni. Szybkie rozpoczęcie skutecznej antybiotykoterapii chroni przed wystąpieniem powikłań, szczególnie ropnia piersi.

Nie masuj mocno piersi i nie wyciskaj pokarmu na siłę – może to doprowadzić do rozszerzenia się stanu zapalnego i powstania ropnia piersi. Podczas leczenia nie wolno przerywać karmienia piersią. Pokarm jest bezpieczny dla dziecka.

Te i wiele innych problemów zasygnalizowano na warsztacie, który poszerzył praktyczne umiejętności radzenia sobie z problemami laktacyjnymi.

SPOTKANIE SENIOREK

W dniu 4 października 2018 r. w siedzibie Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w sali wykładowej odbyło się uroczyste spotkanie Jubilatów 80 letnich i więcej.

W uroczystości wzięło udział 16 osób. Organizatorem spotkania był Zarząd OIPiP i Klub Seniora: Pani Przewodnicząca mgr Maria Danielewicz, Wiceprzewodnicząca mgr Iwona Kacprzak, Sekretarz mgr Dorota Kosiorek, Klub Seniora – Janina Mazurkiewicz.

Uroczystość rozpoczęła Przewodnicząca składając serdeczne życzenia Jubilatkom, za wspaniały wiek, sprawność i radość jaką wyrażają w życiu osobistym i publicznym. Przyjęcie odbyło się w miłej atmosferze przy kawie i smacznym torcie. A toast wzniesiono symboliczną lampką szampana.

Każda z uczestniczek otrzymała upominek, album 25 - lecia Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych oraz ładną chustę.

Podczas spotkania rozmowom nie było końca. Koleżeńskie wspomnienia z pracy zawodowej, nauki, ale też życia prywatnego. Wspólne oglądanie zdjęć, opowieści i wspomnienia śmiesznych wydarzeń podczas wielu lat pracy.

Koleżanki Seniorki dziękowały za pamięć i zaproszenie na wspaniałe spotkanie.

Janina Mazurkiewicz
Klub Seniora

PODZIĘKOWANIA

Pani ANNIE JAKIMOWICZ

pielęgniarce NZOZ „Przychodnia” w Kisielicach

Emerytura to jeden z etapów życia w którym oprócz wypoczynku można się nadal rozwijać realizować swoje plany.

W związku z wejściem w ten kolejny etap po przepracowaniu wielu lat w zawodzie pielęgniarki, życzymy Ci Aniu dużo zdrowia i siły do realizacji życiowych zamierzeń oraz pogody ducha i radości ze spełniania najskrytszych marzeń.

W podziękowaniu za wieloletnią współpracę – pracownicy z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Przychodnia” w Kisielicach, oraz Okręgowa Rada Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur z siedzibą w Olsztynie.

*

Koleżankom odchodzącym na zasłużoną emeryturę z Mazurskiego Centrum Zdrowia Szpitala Powiatowego w Węgorzewie Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej:

Pani BARBARZE KOZIMOR

Pani KRYSTYNIE HNAT

Pani ELŻBIECIE WICHA

Dziękujemy za wspólnie spędzone lata, życzymy aby ten czas okazał się idealnym momentem na zwolnienie tempa życia, odpoczynek, relaks przy filiżance kawy i dobrej książce. Życzymy by w pełnym zdrowiu mogły korzystać z piękna świata, by nie brakowało czasu, chęci i ochoty na wykorzystanie tego etapu na spędzenie jak najwięcej czasu z bliskimi, z rodziną przyjaciółmi.

Współpracownicy Mazurskiego Centrum Zdrowia Szpitala Powiatowego w Węgorzewie Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej oraz Okręgowa Rada Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur z siedzibą w Olsztynie.

*

W związku z przejściem na emeryturę

Pani JOLANCIE JANOWSKIEJ

Pielęgniarce Oddziałowej Oddziału Ginekologii SP ZOZ Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z Warmińsko - Mazurskim Centrum Onkologii w Olsztynie. Składamy serdeczne podziękowania i wyrazy uznania za wieloletnią pracę zawodową, profesjonalizm, zaangażowanie i życzliwość dla innych.

Życzymy powodzenia w realizacji dalszych planów i marzeń, dużo zdrowia oraz radości w życiu codziennym.

Pielęgniarki i Położne SP ZOZ MSWiA z W-M CO w Olsztynie oraz Okręgowa Rada Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur z siedzibą w Olsztynie.

PODZIĘKOWANIA

W związku z przejściem na emeryturę

Pani STANISŁAWIE KOWALSKIEJ

Składamy serdeczne podziękowania za wieloletnią pracę. Życzymy pogodnych i radosnych chwil, zdrowia, odpoczynku, nowych wyzwań i prawdziwych przyjaźni.

Pamiętaj o nas.

Pracownicy Oddziału Chirurgicznego Szpitala Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim oraz Okręgowa Rada Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur z siedzibą w Olsztynie.

*

W związku z przejściem na emeryturę

Pani TERESIE SZEJKO

długoletniej zastępczyni kierownika działu medycznego DPS „KOMBATANT” w Olsztynie składamy serdeczne podziękowania za trud, rzetelność, dyplomację oraz poświęcenie i szacunek dla drugiego człowieka. W nowym etapie życia, życzymy dużo zdrowia, dni pełnych szczęścia oraz wiary w realizację nowych marzeń.

Kierownik i Współpracownicy Działu Medycznego DPS „KOMBATANT” w Olsztynie oraz Okręgowa Rada Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur z siedzibą w Olsztynie.

*

Pani MARIИ CENDROWSKIEJ

W związku z przejściem na emeryturę składamy serdeczne podziękowania za wieloletnią pracę, wspólne radości, za serce oddane w pracy z pacjentem.

Życzymy, aby kolejne lata przebiegały w zdrowiu, radości oraz szczęściu w gronie rodziny i przyjaciół.

Kierownik i Współpracownicy Działu Medycznego DPS „KOMBATANT” w Olsztynie oraz Okręgowa Rada Pielęgniarek i Położnych Regionu Warmii i Mazur z siedzibą w Olsztynie.